

Αθήνα, 25 /07/03
Αριθ. Πρωτ.: 258394/6485

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ
ΕΙΔΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ
ΚΑΙ ΕΦΑΡΜΟΓΩΝ Γ' ΚΠΣ
Δ/ΝΣΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ Γ.Δ.**

**ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ: Γ. ΦΙΛΟΣ
Γ. ΠΟΥΜΠΟΥΡΑΣ
Τηλέφωνο: 210 2124081**

ΘΕΜΑ: Λεπτομέρειες Εφαρμογής των Καθεστώτων Ενίσχυσης της ΚΥΑ 532/03.

ΑΠΟΦΑΣΗ ΑΡΙΘΜΟΣ 1

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΓΕΩΡΓΙΑΣ

Έχοντας υπόψη:

1. Τις διατάξεις:
  - α. Του ν.δ. 131/1974 «περί παροχής οικονομικών ενισχύσεων εις την γεωργικήν, κτηνοτροφικήν, δασικήν και αλιευτικήν παραγωγήν» (Α' 320), που τροποποιήθηκε με τις διατάξεις του ν. 1409/1983 «Τροποποίηση και συμπλήρωση των διατάξεων του ν.δ. 131/1974 περί παροχής οικονομικών ενισχύσεων εις τη γεωργικήν, κτηνοτροφικήν, δασικήν και αλιευτικήν παραγωγήν και άλλες διατάξεις» (Α' 199) και τις διατάξεις του άρθρου 11 του ν. 2512/1997 «Ρύθμιση συνταξιοδοτικών θεμάτων στρατιωτικών και άλλες διατάξεις» (Α' 138).
  - β. Της παραγράφου 13 του άρθρου 13 του ν. 2601/1998 «Ενισχύσεις ιδιωτικών επενδύσεων για την οικονομική και περιφερειακή ανάπτυξη της χώρας και άλλες διατάξεις» (Α' 81).
  - γ. Του ν. 2520/1997, (Φ.Ε.Κ 173/Α), «Μέτρα για τους νέους αγρότες, σύσταση οργανισμού γεωργικής επαγγελματικής εκπαίδευσης, κατάρτισης και απασχόλησης και άλλες διατάξεις», όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει.
  - δ. Του ν. 2332/1995 «Μητρώο Αγροτών και Αγροτικών Εκμεταλλεύσεων και άλλες διατάξεις» (Α' 181).

- ε. Της παραγράφου 10 του άρθρου 39 του ν. 2065/1992 «Αναμόρφωση της άμεσης φορολογίας και άλλες διατάξεις» (Α' 113).
- στ. Του άρθρου 29 Α του ν. 1558/1985 «Κυβέρνηση και κυβερνητικά όργανα» (Α' 137), που προστέθηκε με το άρθρο 27 του ν. 2081/1992 «Ρύθμιση του θεσμού των Επιμελητηρίων, τροποποίηση διατάξεων του ν. 1721/1987 για τον εκσυγχρονισμό των επαγγελματικών οργανώσεων των εμπόρων, βιοτεχνών και λοιπών επαγγελματιών και άλλες διατάξεις» (Α' 154) και τροποποιήθηκε με το άρθρο 1 του ν. 2469/1997 «Περιορισμός και βελτίωση της αποτελεσματικότητας των κρατικών δαπανών και άλλες διατάξεις» (Α' 38).
- ζ. Του ν. 2860/00 (ΦΕΚ 251/Α) «περί διαχείρισης, παρακολούθησης και ελέγχου του Κοινοτικού Πλαισίου στήριξης και άλλες διατάξεις».
- η. Του ν. 2945 (ΦΕΚ 223/Α/01) «περί εθνικού συστήματος προστασίας της αγροτικής δραστηριότητας και άλλες ρυθμίσεις θεμάτων αρμοδιότητας του Υπουργού Γεωργίας».
- θ. Του Καν. (ΕΚ) 1257/1999 του Συμβουλίου (L 160) για τη στήριξη της αγροτικής ανάπτυξης από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Προσανατολισμού και Εγγυήσεων (ΕΓΤΠΕ) και την τροποποίηση και κατάργηση ορισμένων κανονισμών.
- ι. Του Καν.(ΕΚ) 1260/1999 του Συμβουλίου (L 161) «περί γενικών διατάξεων για τα διαρθρωτικά ταμεία»
- ια. Του Καν. (ΕΚ) 445/2002 της Επιτροπής (L 74) για τη θέσπιση λεπτομερών κανόνων εφαρμογής του Καν. 1257/99 του Συμβουλίου για την στήριξη της αγροτικής Ανάπτυξης από το ΕΓΤΠΕ, όπως ισχύει.
- ιβ. Του Καν. (ΕΚ) 2603/1999 της Επιτροπής (L 316) για τη θέσπιση μεταβατικών κανόνων όσον αφορά τη στήριξη της αγροτικής ανάπτυξης που προβλέπεται από τον Καν. 1257/1999 του Συμβουλίου.
- ιγ. Του Καν. (ΕΚ) 1159/2000 της Επιτροπής (L 130) για τις δράσεις πληροφόρησης και δημοσιότητας που πρέπει να αναλαμβάνουν τα κράτη μέλη σχετικά με τις παρεμβάσεις των διαρθρωτικών ταμείων.
- ιδ. Του Καν. (ΕΚ) 1685/2000 της Επιτροπής (L 193) για τη θέσπιση λεπτομερών κανόνων εφαρμογής του Καν. (ΕΚ) 1260/1999 του Συμβουλίου όσον αφορά την επιλεξιμότητα των δαπανών των ενεργειών που συγχρηματοδοτούνται από τα διαρθρωτικά ταμεία.
- ιε. Των Κοινοτικών κατευθυντήριων γραμμών για τις κρατικές ενισχύσεις στον τομέα της Γεωργίας (2000/С 28/02)
- ιστ. Του Καν. (ΕΚ) 438/2001 της Επιτροπής (L 63) για θέσπιση λεπτομερών κανόνων εφαρμογής του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1260/1999 του Συμβουλίου, όσον αφορά τα συστήματα διαχείρισης και ελέγχου των παρεμβάσεων των διαρθρωτικών Ταμείων
- ιζ. Του Καν. (ΕΚ) 448/2001 της Επιτροπής (L 64) για θέσπιση λεπτομερών κανόνων εφαρμογής του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1260/1999 του Συμβουλίου, όσον αφορά τη διαδικασία διενέργειας δημοσιονομικών διορθώσεων στην παρέμβαση που χορηγείται στο πλαίσιο των Διαρθρωτικών Ταμείων

- ιη. Του Καν. (ΕΟΚ) 2092/91 (L 198) «περί βιολογικού τρόπου παραγωγής γεωργικών προϊόντων και των σχετικών ενδείξεων στα γεωργικά προϊόντα και στα είδη διατροφής», όπως ισχύει
  - ιθ. Του Καν. (ΕΚ) 1804/99 (L 222) «Για συμπλήρωση για τα κτηνοτροφικά προϊόντα του Καν. (ΕΟΚ) 2092/91 περί του βιολογικού τρόπου παραγωγής γεωργικών προϊόντων και των σχετικών ενδείξεων στα γεωργικά προϊόντα και στα είδη διατροφής»
  - κ. Του Καν. (ΕΟΚ) 2081/92 (L 208) «για την προστασία των γεωγραφικών ενδείξεων και της ονομασίας προέλευσης των γεωργικών προϊόντων και των τροφίμων».
  - κα. Του Καν. (ΕΟΚ) 2082/92 (L 208) για τις βεβαιώσεις ιδιοτυπίας των γεωργικών προϊόντων και τροφίμων
  - κβ. Των Καν. (ΕΟΚ) 1906/90 και 1907/90 του Συμβουλίου (L 173) σχετικών με τις προδιαγραφές των ειδικών πτηνοτροφικών εκτροφών (πουλερικά – αυγά).
  - κγ. Της ΚΥΑ Υ.Ι. Β/2000 (ΦΕΚ 343/Β) των Υπουργών Υγείας Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων και Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων «περί των όρων ιδρύσεως και λειτουργίας πτηνοκτηνοτροφικών εγκαταστάσεων».
  - κδ. Της ΚΥΑ 69269/5387/90 «Περιεχόμενο Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων και λοιπές διατάξεις».
2. Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Αγροτική Ανάπτυξη – Ανασυγκρότηση της Υπαίθρου 2000-2006» (ΕΠΑΑ-ΑΥ 2000-2006), όπως έχει εγκριθεί από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και ισχύει.
  3. Τα Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα (Π.Ε.Π.) όπως έχουν εγκριθεί από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και ιδίως τα Μέτρα του Άξονα Προτεραιότητας που αφορά την αγροτική ανάπτυξη και συγκεκριμένα τις επενδύσεις στις γεωργικές εκμεταλλεύσεις και τις δράσεις προώθησης της πολυαπασχόλησης .
  4. Το Άρθρο 17 του Ν. 1647/86 όπως έχει αντικατασταθεί με το Άρθρο 52 του Ν. 1832/89 «Δαπάνες και εκτός έδρας μετακινήσεις και οδοιπορικά έξοδα και αμοιβές για ειδικές εργασίες πέραν από τα συνήθη καθήκοντα μόνιμου και με σύμβαση αορίστου χρόνου προσωπικού κλπ.».
  5. Το Π.Δ. 344/29.12.2000 (ΦΕΚ 297/Α) «περί άσκησης του επαγγέλματος γεωτεχνικού».
  6. Την ΚΥΑ (532) 233746/3996/24.4.03 με την οποία αντικαταστάθηκε η ΚΥΑ (451) 394927/5332/01 σχετικά με τα καθεστώτα ενίσχυσης του κοινοτικού πλαισίου στήριξης στις γεωργικές εκμεταλλεύσεις.
  7. Τις αποφάσεις μας με αριθ. 262300/4528/02, 244311/02, 111353/02, 11277/02, 243557/02, 42211/02, με τις οποίες ορίσθηκαν οι λεπτομερείς εφαρμογές της ΚΥΑ 451/01.
  8. Την ΚΥΑ 399570/01 (ΦΕΚ 1363/Β), όπως τροποποιήθηκε με την ΚΥΑ 229920/02 (ΦΕΚ 233/Β) και συμπληρώθηκε με την ΚΥΑ 222822/03 (ΦΕΚ 592/Β) “για την σύσταση Διοικητικού τομέα Προγραμματισμού και Εφαρμογών του Γ’ ΚΠΣ και θέση Ειδικού Γραμματέα”.
  9. Το γεγονός ότι για την αποτελεσματική εφαρμογή των καθεστώτων ενίσχυσης της ΚΥΑ 532/03 απαιτούνται λεπτομέρειες εφαρμογής.

ΑΠΟΦΑΣΙΖΟΥΜΕ

Για την αποτελεσματική εφαρμογή των καθεστώτων ενισχύσεων:

- α) για την ενθάρρυνση των επενδύσεων στις γεωργικές εκμεταλλεύσεις, οι οποίες εμφανίζουν ενδείξεις οικονομικής βιωσιμότητας (άρθρο 1 παρ.1 περίπτωση α),
- β) για την ενθάρρυνση της δημιουργίας πρότυπων αγροκτημάτων
- γ) για την προώθηση καινοτόμων δράσεων,
- δ) για την προώθηση της πολυαπασχόλησης στη γεωργική εκμετάλλευση με την ανάπτυξη αγροτουριστικών, χειροτεχνικών, κ.ά. δραστηριοτήτων,

ορίζουμε τα ακόλουθα:

ΑΡΘΡΟ 1

ΛΕΠΤΟΜΕΡΕΙΕΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΟΥ ΚΑΘΕΣΤΩΤΟΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΘΑΡΡΥΝΣΗ ΤΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ ΣΤΙΣ ΓΕΩΡΓΙΚΕΣ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΙΣ ΟΙ ΟΠΟΙΕΣ ΕΜΦΑΝΙΖΟΥΝ ΕΝΔΕΙΞΕΙΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΒΙΩΣΙΜΟΤΗΤΑΣ.

1. **Για την Εφαρμογή του Άρθρου 5 (Προϋποθέσεις Επιλεξιμότητας Φυσικών Προσώπων)** ορίζονται συμπληρωματικά τα ακόλουθα:

α. Ηλικία

Η ηλικία υπολογίζεται σαν η διαφορά μεταξύ της ημερομηνίας γέννησης και της ημερομηνίας έκδοσης της οριστικής απόφασης έγκρισης.

β. Γεωργός

Η έννοια και η πιστοποίηση της ιδιότητας του φυσικού προσώπου γεωργού περιγράφεται στο παράρτημα Ι παρ.1. Σημειώνεται ότι:

- Η σύγκριση των εισοδημάτων (γεωργικών – εξωγεωργικών) γίνεται από τον μέσο όρο των εισοδημάτων των διαθέσιμων στοιχείων των τριών τελευταίων ετών, που υποβάλλεται Φορολογική Δήλωση (λαμβάνεται το δηλωθέν εισόδημα κατά πηγή όπως εμφανίζεται στο εκκαθαριστικό σημείο Δ – Ανάλυση εισοδημάτων) συνυπολογιζομένων και των μειώσεων του φόρου για τους δικαιούχους της εξισωτικής αποζημίωσης, όπως εμφανίζονται στους κωδικούς 339 ή και 340 του εντύπου Ε1.

- Ο υπολογισμός των ημερομισθίων, όπου απαιτείται, γίνεται από τον μέσο όρο των διαθέσιμων στοιχείων των τριών τελευταίων ετών.

ΥΠΟΜΝΗΣΗ:

- Οι Νέοι Γεωργοί, οι οποίοι έχουν εγκριθεί στα πλαίσια της με αριθ. 448/01 ΚΥΑ και δεν έχουν συμπληρώσει 3ετία από την ημερομηνία πρώτης εγκατάστασης θεωρούνται γεωργοί (βλέπε παράρτημα της ΚΥΑ 532/03), κατά συνέπεια δεν εξετάζονται για αυτούς ούτε εισοδήματα, ούτε απασχόληση.
- Για τους ασφαλισμένους στον ΟΓΑ και προκειμένου να κριθούν γεωργοί, εξετάζονται μόνο τα εισοδήματα.
- Για τους αγρεργάτες, δασεργάτες, αλιεργάτες μικροεπαγγελματίες, μονίμους κατοίκους Δημοτικών ή Κοινοτικών Διαμερισμάτων πληθυσμού μέχρι 2000 κατοίκων ή Ορεινών περιοχών (Δήμων, Κοινοτήτων, Οικισμών) πληθυσμού μέχρι 2000 κατοίκων ή Μικρών Νησιών πληθυσμού μέχρι 3100 κατοίκων, εξετάζονται μόνο τα εισοδήματα και όχι η απασχόληση.
- Σε κάθε άλλη περίπτωση εξετάζονται εισοδήματα και απασχόληση.

γ. Αρχηγός

Σε κάθε εκμετάλλευση αναγνωρίζεται ένας αρχηγός. Η έννοια του αρχηγού της γεωργικής εκμετάλλευσης ορίζεται στην παράγραφο 4 του παραρτήματος Ι της ΚΥΑ. Συμπληρωματικά ορίζονται τα ακόλουθα:

- Η αρχηγία δύναται να μεταβιβαστεί με συμβολαιογραφική πράξη σε κάθε τρίτο που πληρεί τις προϋποθέσεις για την απόκτησή της. Στην περίπτωση των συζύγων κατά την μεταβίβαση της αρχηγίας στον άλλο σύζυγο δεν είναι απαραίτητη η μεταβίβαση και της νόμιμης κατοχής της εκμετάλλευσης, δεδομένου, ότι για το πρόγραμμα αυτή (νόμιμη κατοχή) υφίσταται στο πρόσωπο και των δύο συζύγων.
- Η ύπαρξη σε μια οικογενειακή εκμετάλλευση περισσοτέρων του ενός δικαιούχων οικονομικών ενισχύσεων στα πλαίσια των ΚΟΑ δεν μπορεί να αποτελέσει λόγο απόρριψης, εφόσον πριν από την υποβολή του φακέλου υποψηφιότητας ορισθεί ένας αρχηγός.

Σημειώνεται, ότι οι λόγοι που προσδιορίζουν την αρχηγία εξετάζονται μόνο στην περίπτωση αμφιβολιών, καταγγελίας ή προγραμματισμένων ελέγχων για τη τήρηση των μακροχρόνιων δεσμεύσεων.

δ. Επαγγελματική Ικανότητα

Η έννοια της επαγγελματικής ικανότητας ορίζεται στην παράγραφο 10 του παραρτήματος της ΚΥΑ 532/03 και θα πρέπει να υφίσταται κατά την ημερομηνία υποβολής του φακέλου υποψηφιότητας.

Αποδεικτικά στοιχεία αποτελούν:

- Ο χρόνος απασχόλησης σε γεωργικές δραστηριότητες, ο οποίος συμπεραίνεται από την συνεκτίμηση των στοιχείων του φακέλου υποψηφιότητας (χρόνος εγκατάστασης, ενισχύσεις, φορολογική δήλωση, ασφάλιση στον ΟΓΑ κλπ) και θα τεκμηριώνεται στις προϋποθέσεις επιλεξιμότητας του Σχεδίου Βελτίωσης.
- Η βεβαίωση του ΟΓΕΕΚΑ – ΔΗΜΗΤΡΑ ή τίτλος σπουδών Γεωπονικής ή γεωργοκτηνοτροφικής κατεύθυνσης. Τα εν λόγω αποδεικτικά θα πρέπει να περιέχονται στον φάκελο υποψηφιότητας (στάδιο υποβολής) με εξαίρεση τους νέους γεωργούς οι οποίοι θα πρέπει να τα υποβάλλουν με την αίτηση αποπληρωμής της 2ης δόσης της πριμοδότησης πρώτης εγκατάστασης και πριν από την συμπλήρωση 3ετίας από την ημερομηνία πρώτης εγκατάστασης όπως προβλέπεται στην ΚΥΑ 448/01 όπως ισχύει. Αντίγραφα των εν λόγω παραστατικών με ευθύνη του τελικού δικαιούχου τοποθετούνται και στον φάκελο του Σ.Β. του νέου γεωργού.

2. Για την Εφαρμογή του Άρθρου 7 (Μορφές Γεωργικών Εκμεταλλεύσεων) ορίζονται συμπληρωματικά τα ακόλουθα:

α. Έννοια της Γεωργικής Εκμετάλλευσης.

Η έννοια της γεωργικής εκμετάλλευσης ορίζεται στο παράρτημα Ι (παρ. 2) της ΚΥΑ. Η έννοια αυτή ισχύει τόσο για τις εκμεταλλεύσεις φυσικών προσώπων, όσο και για αυτές των Νομικών προσώπων.

Δεν μπορούν να θεωρηθούν γεωργικές εκμεταλλεύσεις οι ακόλουθες κατηγορίες:

- Αγροτουριστικές, Αγροτοβιοτεχνικές, Δασικές, παραδοσιακής βιοτεχνίας, Αλιείας (συλλεκτικές, υδατοκαλλιέργειας) και προστασίας αγροτικού χώρου. Οι εν λόγω εκμεταλλεύσεις θεωρούνται αγροτικές (ν. 2520/97), τα εισοδήματα αγροτικά (όχι γεωργικά), ενώ η απασχόληση θεωρείται ότι προσφέρεται εντός της εκμετάλλευσης, δηλαδή για το πρόγραμμα δεν θεωρείται εξωγεωργική.
- Τα εκτροφεία αλόγων ιππασίας και ιπποδρομιών και η έκταση που χρησιμοποιείται για την άσκησή τους, εφόσον παράλληλα δεν αναπτύσσεται και η δραστηριότητα της αναπαραγωγής. Στην τελευταία αυτή περίπτωση εισοδήματα και απασχόληση θεωρούνται γεωργικά.
- Τα κυνοκομεία. Η απασχόληση και τα εισοδήματα θεωρούνται εξωγεωργικά.

β. Προϋπαρξη Γεωργικής Εκμετάλλευσης

Η γεωργική εκμετάλλευση θα πρέπει να υπάρχει (νόμιμη κατοχή) και να λειτουργεί (αξιοποίηση). Το χρονικό διάστημα προϋπαρξης της γεωργικής εκμετάλλευσης μπορεί να ποικίλει, θα πρέπει όμως από το διάστημα αυτό να προκύπτουν τα απαραίτητα στοιχεία που καταδεικνύουν την νόμιμη κατοχή, την αξιοποίηση και τη βιωσιμότητα της υφιστάμενης κατάστασης.

γ. **Νόμιμη Κατοχή της Γεωργικής Εκμετάλλευσης.**

- Η γεωργική εκμετάλλευση για όλα τα πρόσωπα θα πρέπει να κατέχεται νόμιμα. Οι τρόποι νόμιμης κατοχής ορίζονται στο παράρτημα Ι (παρ. 3).
- Τα παραστατικά νόμιμης κατοχής θα πρέπει να προσκομίζονται από τους εν δυνάμει δικαιούχους στο στάδιο της οριστικής έγκρισης του Σχεδίου Βελτίωσης. Τα παραστατικά αυτά δύνανται να είναι:

Σε ότι αφορά τις εκτάσεις:

Για την **τεκμηρίωση της νόμιμης κατοχής** απαιτούνται:

- **Τίτλοι ιδιοκτησίας** νομίμως μεταγραφόμενοι ή και Βεβαίωση Αναδασμού ή Κτηματολογίου ή του αντίστοιχου Μητρώου (όπου υπάρχουν). Στην περίπτωση που δεν υφίσταται κανένα από τα ανωτέρω παραστατικά δύνανται να χρησιμοποιηθεί το έντυπο Ε9.
- **Μισθωτήρια:** Τα μισθωτήρια της υφιστάμενης κατάστασης θα πρέπει να έχουν ελάχιστη διάρκεια μίσθωσης τα 6 έτη και να καλύπτουν την 5ετή περίοδο δέσμευσης, ενώ τα μισθωτήρια της μελλοντικής κατάστασης θα πρέπει να καλύπτουν την περίοδο δέσμευσης (5ετία) και να ξεκινούν το αργότερο την ημερομηνία οριστικής έγκρισης του Σχεδίου Βελτίωσης. Στην περίπτωση παγίων εγκαταστάσεων τα μισθωτήρια θα έχουν ελάχιστη διάρκεια όπως αυτή καθορίζεται κατά περίπτωση επένδυσης (παράγραφος 6 της παρούσας).
- **Υπεύθυνη Δήλωση** ότι τα προηγούμενα παραστατικά ή μέρος αυτών έχουν κατατεθεί πρόσφατα για ένταξη σε άλλο μέτρο.

Για την **τεκμηρίωση της αξιοποίησης** των ανωτέρω εκτάσεων (είδος-έκταση) κατά την υφιστάμενη κατάσταση θα χρησιμοποιούνται κατά σειρά (βαρύτητα):

- Τα στοιχεία του ΟΣΔΕ και των μητρώων για τα μεγέθη που αναφέρονται σε αυτά
- Τα στοιχεία του Ε1 για τα μεγέθη που δεν περιλαμβάνονται στο ΟΣΔΕ και στα Μητρώα, ενώ
- Σε περίπτωση νεοϊδρυόμενων εκμεταλλεύσεων ή μεταβολών κ.λ.π., χρησιμοποιείται Βεβαίωση της Επιτροπής Παρακολούθησης του άρθρου 26 της ΚΥΑ 532/03 (στάδιο έγκρισης).

ΕΙΔΙΚΕΣ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΙΣ:

1. Για τους **κοινοτικούς/ δημοτικούς βοσκότοπους** απαραίτητη προϋπόθεση είναι η νόμιμη είσοδος του κτηνοτρόφου στον βοσκότοπο η οποία αποδεικνύεται από την κατ' έτος εγγραφή του στους οικείους καταλόγους και θα προσκομίζεται σχετικό αντίγραφο στο στάδιο της οριστικής έγκρισης καθώς και σε άλλη περίπτωση που αυτό ζητηθεί..
2. Δεν μπορούν να αποτελέσουν τμήματα της γεωργικής εκμ/σης, εκτάσεις που εμφανίζονται μετά την απόσυρση των υδάτων λιμνών, ποταμών κ.λ.π.

Σε ότι αφορά το ζωικό κεφάλαιο:

- Στην υφιστάμενη κατάσταση η **ύπαρξη του ζωικού κεφαλαίου** (αριθμός, είδος, φυλή όπου είναι δυνατό) **βεβαιώνεται** από την οικεία Δ/ση Αγροτικής Ανάπτυξης ή την οικεία Κτηνιατρική Υπηρεσία (στάδιο έγκρισης), ενώ
- **Η αγορά ζωικού κεφαλαίου** πιστοποιείται από τιμολόγιο πώλησης ή δελτίο αποστολής (για τις περιπτώσεις ειδικού καθεστώτος ΦΠΑ δελτίο αποστολής) ή λογιστικά έγγραφα ισοδύναμης αποδεικτικής αξίας όπου και όπως προβλέπεται από την Εθνική νομοθεσία (π.χ αποδεικτικό δωρεάς εν ζωή από γονέα σε παιδί θεωρημένο από την εφορία ή άλλη δημόσια αρχή . Τα ανωτέρω παραστατικά θα συνοδεύονται από άδεια μετακίνησης της Κτηνιατρικής Υπηρεσίας και θα υποβάλλονται στο στάδιο της πληρωμής.
- **Σε ότι αφορά την ποσόστωση γάλακτος** (αγελάδες γαλακτοπαραγωγής)
  - Οι Νέοι Γεωργοί (που έχουν λάβει το πριμ πρώτης εγκατάστασης) οι οποίοι δεν έχουν συμπληρώσει τριετία από την ημερομηνία πρώτης εγκατάστασης θα πρέπει να προσκομίσουν, στο στάδιο της οριστικής έγκρισης, τουλάχιστον βεβαίωση προσωρινής εκχώρησης από τον ΕΛΟΓ και στο στάδιο της πληρωμής βεβαίωση οριστικής κατοχής από τον ΕΛΟΓ.
  - Οι λοιποί γεωργοί θα πρέπει να προσκομίσουν στο στάδιο υποβολής του φακέλου υποψηφιότητας, βεβαίωση κατοχής ποσόστωσης γάλακτος από τον ΕΛΟΓ για τη μονάδα των αγελάδων γαλακτοπαραγωγής που διαθέτουν στην υφιστάμενη κατάσταση. Στην περίπτωση που στη μελλοντική κατάσταση προβλέπεται μέσα από το Σχέδιο Βελτίωσης αύξηση της δυναμικότητας ή δημιουργία νέας μονάδας αγελάδων γαλακτοπαραγωγής, θα πρέπει να προσκομίσουν στο στάδιο της οριστικής έγκρισης του σχεδίου βελτίωσης βεβαίωση κατοχής, της ανάλογης με τη δυναμικότητα της μονάδας, ποσόστωσης γάλακτος από τον ΕΛΟΓ.

δ. Οικογενειακή εκμετάλλευση.

Στα πλαίσια της οικογένειας λαμβάνεται υπόψη μία εκμετάλλευση, υπό ενιαία Διοίκηση και Διαχείριση (αρχηγία), ενώ οι τίτλοι ιδιοκτησίας λαμβάνονται υπόψη στο όνομα του/ της αρχηγού ανεξάρτητα πραγματικού γεγονότος.

ε. Εκμεταλλεύσεις συνεργασίας.

Κάθε αναγκαία λεπτομέρεια ορίζεται στα άρθρα 2 και 3 της παρούσας.

3. Για την Εφαρμογή του Άρθρου 8 (Προϋποθέσεις Επιλεξιμότητας των Γεωργικών Εκμεταλλεύσεων) ορίζονται συμπληρωματικά τα ακόλουθα:

α. Προϋποθέσεις Επιλεξιμότητας

Οι προϋποθέσεις του άρθρου 8 αφορούν στην υφιστάμενη κατάσταση της γεωργικής εκμετάλλευσης και θα πρέπει η ύπαρξή τους να τεκμηριώνεται στο σχέδιο βελτίωσης. Τα απαραίτητα αποδεικτικά στοιχεία, όπως π.χ. τίτλοι νόμιμης κατοχής και αξιοποίησης, αποδεικτικά τήρησης των ελαχίστων κριτηρίων περιβάλλοντος κ.λ.π. θα προσκομίζονται στο στάδιο της αποδοχής του πορίσματος της Γνωμοδοτικής Επιτροπής (στάδιο έγκρισης).

Γενική Επισήμανση:

Γεωργικές Εκμεταλλεύσεις, στις οποίες **δεν τεκμηριώνεται μέσα από το Σ.Β** ότι στην υφιστάμενη κατάσταση κατέχουν ένα από τα επίπεδα οικονομικής βιωσιμότητας του άρθρου 8 και ότι πληρούν τα ελάχιστα κριτήρια περιβάλλοντος, υγιεινής και καλής διαβίωσης των ζώων, δεν ενισχύονται. Δεν ενισχύονται επίσης, σχέδια βελτίωσης για τα οποία, δεν έχουν προσκομισθεί τα απαραίτητα δικαιολογητικά που τεκμηριώνουν τις προϋποθέσεις και την επίτευξη των στόχων (υπολογιστικοί πίνακες/τεχνικοοικονομική μελέτη) ή οι παράμετροι (δείκτες κ.λ.π.) που χρησιμοποιούν δεν είναι πραγματικοί.

Σημειώνεται ότι, **οι Νέοι Γεωργοί**, οι οποίοι έχουν λάβει το πριμ πρώτης εγκατάστασης και δεν έχουν συμπληρώσει τριετία από την ημερομηνία πρώτης εγκατάστασης, μπορούν να ενταχθούν στο καθεστώς έστω και αν η εκμετάλλευσή τους είναι «μικρή», υπό τον όρο ότι στην μελλοντική κατάσταση θα επιτυγχάνουν τουλάχιστον το επίπεδο που έχουν δεσμευθεί στα πλαίσια της με αριθ. 448/01 ΚΥΑ.

β. Ευρύτερη Περιοχή

Ευρύτερη περιοχή του τόπου της νόμιμης κατοικίας νοείται η περιοχή στην οποία ο γεωργός έχει την δυνατότητα καθημερινής πρόσβασης για την κανονική λειτουργία της εκμετάλλευσης. Η περιοχή αυτή δεν μπορεί να υπερβαίνει τα όρια του νομού μόνιμης κατοικίας και των όμορων του και ορίζεται με απόφαση του προϊσταμένου της Δ/σης Γεωργικής Ανάπτυξης. Η προϋπόθεση αυτή θα πρέπει να υφίσταται για το σύνολο των αγροτεμαχίων και πιστοποιείται από την διασταύρωση των στοιχείων της μόνιμης κατοικίας και της θέσης των αγροτεμαχίων, όπως δηλώνονται στο σχέδιο βελτίωσης (παράρτημα ΙΙ του ΣΒ). Αγροτεμάχια που δεν πληρούν την ανωτέρω προϋπόθεση δεν λαμβάνονται υπόψη.

γ. Μετακινούμενος Κτηνοτρόφος

Η έννοια του μετακινούμενου κτηνοτρόφου ορίζεται στην παράγραφο 7 του Παραρτήματος της ΚΥΑ 532/03. Η πιστοποίηση της ιδιότητας του μετακινούμενου κτηνοτρόφου γίνεται από την διασταύρωση των στοιχείων με τα αντίστοιχα της εξισωτικής αποζημίωσης ή από την άδεια μετακίνησης κτηνιατρικής υπηρεσίας (στάδιο έγκρισης).

Πίνακας Μετατροπής Ζώων σε Ζωικές Μονάδες

- ένα βοοειδές ηλικίας άνω των δύο ετών = 1ΖΜ
- ένα βοοειδές ηλικίας 6 μηνών έως 24 μηνών = 0,60 ΖΜ
- ένα αιγοπρόβατο ηλικίας άνω του έτους = 0,15 ΖΜ
- ένα ιπποειδές = 1 ΖΜ

δ. Ελάχιστα Κριτήρια Περιβάλλοντος.

Οι προϋποθέσεις αυτές είναι:

- **Η δυνατότητα συνέχισης λειτουργίας της πτηνοκτηνοτροφικής μονάδας σε συγκεκριμένη θέση.** Η προϋπόθεση αυτή αφορά όλες τις εκμεταλλεύσεις, που εκτρέφουν ζώα και θα πρέπει να αποδεικνύεται για όλα τα πρόσωπα, ότι υφίσταται στο στάδιο της έγκρισης του Σχεδίου Βελτίωσης, με τα παραστατικά, όπως κατά περίπτωση ορίζονται στην παράγραφο 22 του παραρτήματος Ι της ΚΥΑ 532/03.

Σημειώνεται ότι οι δαπάνες για την επίτευξη των εν λόγω προϋποθέσεων δεν είναι επιλέξιμες για ενίσχυση, με εξαίρεση τους νέους γεωργούς κατά την έννοια του μέτρου 3.1, εφόσον κατά την έγκριση του σχεδίου βελτίωσής τους δεν έχουν συμπληρώσει ζετία από την ημερομηνία πρώτης τους εγκατάστασης.

- **Η εφαρμογή των Κωδίκων Ορθής Γεωργικής Πρακτικής (ΚΟΓΠ).** Όλες οι γεωργικές εκμεταλλεύσεις ανεξαρτήτως κατεύθυνσης παραγωγής, επενδύσεων και προσώπου θα πρέπει να τηρούν τους ΚΟΓΠ, όπως ισχύουν κάθε φορά. Η τήρηση των ΚΟΓΠ θα πρέπει να αρχίσει υποχρεωτικά από την έγκριση του

Σχεδίου Βελτίωσης. Αυτό σημαίνει ότι η μη τήρησή τους πριν από την έγκριση του Σ.Β. δεν μπορεί να αποτελέσει λόγο απόρριψής του.

Η κατάδειξη της τήρησης των ΚΟΓΠ στην μελλοντική κατάσταση θα πρέπει εκτός των άλλων να τεκμηριώνεται και στους σχετικούς υπολογισμούς του Σ.Β. ή της τεχνικοοικονομικής μελέτης π.χ. στην μελλοντική κατάσταση της εκμετάλλευσης, θα πρέπει να εμφανίζονται η υποχρεωτική αμειψισπορά, η μειωμένη ποσότητα λιπασμάτων κ.ο.κ., ενώ στις περιπτώσεις για τις οποίες είναι υποχρεωτική μέθοδος άρδευσης η στάγδην αυτή θα πρέπει να προβλέπεται στο σχέδιο βελτίωσης π.χ. ελαφρά εδάφη Θεσσαλίας, όπως ορίζεται στο Σχέδιο Δράσης της οδηγίας για τα νιτρικά.

ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΗ

Η τήρηση των ΚΟΓΠ είναι υποχρέωση των δικαιούχων. Τυχόν πρόσθετες δαπάνες ή απώλεια εισοδήματος που συνεπάγεται η τήρησή τους δεν ενισχύεται.

ε. Ελάχιστες προϋποθέσεις υγιεινής και καλής διαβίωσης των ζώων.

Λεπτομέρειες εφαρμογής και του τρόπου πιστοποίησης της τήρησης των εν λόγω προϋποθέσεων ορίζονται στην με αριθ. 244331/7.3.02 Απόφασή μας, όπως ισχύει. Τα παραστατικά πιστοποίησης θα πρέπει να προσκομίζονται στο στάδιο της οριστικής έγκρισης. Σημειώνεται ότι, σε υφιστάμενες μονάδες δεν ενισχύονται οι δαπάνες για την επίτευξη των ελαχίστων προϋποθέσεων, με εξαίρεση τους νέους γεωργούς κατά την έννοια του μέτρου 3.1, εφόσον δεν έχουν συμπληρώσει 3ετία από την ημερομηνία της πρώτης εγκατάστασης.

ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΗ

Οι Νέοι Γεωργοί, δικαιούχοι της πριμοδότησης πρώτης εγκατάστασης, θα πρέπει στο σχέδιο βελτίωσης που υποβάλλουν να προβλέπουν υποχρεωτικά εκτός των άλλων και την προσαρμογή της εκμετάλλευσής τους στις ελάχιστες προϋποθέσεις περιβάλλοντος, υγιεινής και καλής διαβίωσης των ζώων. **Δηλαδή, και οι Νέοι Γεωργοί θα πρέπει να προσκομίζουν στο στάδιο της έγκρισης του Σ.Β. τα ανάλογα παραστατικά της παραγράφου 22 του παραρτήματος Ι της ΚΥΑ.** Στην αντίθετη περίπτωση το σχέδιο βελτίωσης απορρίπτεται.

στ. Επίπεδα οικονομικής βιωσιμότητας

Τα επίπεδα οικονομικής βιωσιμότητας (αφορούν μόνο γεωργικές εκμεταλλεύσεις φυσικών προσώπων), αναλύονται στο παράρτημα Ι (παρ 21). Ωστόσο, για διευκόλυνση γίνεται μια συνοπτική παρουσίαση στον πίνακα που ακολουθεί.

Επίπεδο Οικονομικής Βιωσιμότητας	Παράμετροι που το χαρακτηρίζουν		
	Χρησιμοποιούμενες MAE Οικογενειακής Εργασίας	ΟΓΕ ανά MAE Οικογενειακής Εργασίας	Συμμετοχή των Άμεσων Ενισχύσεων και Εξισωτικής στο ΟΓΕ
Βιώσιμη Ανταγωνιστική	1 και άνω	11.740 και άνω	Μέχρι 20%
Βιώσιμη μη Ανταγωνιστική	1 και άνω	11.740 και άνω	Μεγαλύτερο του 20%
Εν Δυνάμει Βιώσιμη	1 και άνω	5.870-11.739	Ανεξάρτητη
	0,5-0,99	11.740 και άνω	Ανεξάρτητη
Φθίνουσα με Ενδείξεις Οικονομικής Βιωσιμότητας	0,5-0,99	5.870-11.739	Ανεξάρτητη
	1 και άνω	1-5.869	Ανεξάρτητη
	0,1-0,49	11.740 και άνω	Ανεξάρτητη
Μικρή	Δεν περιλαμβάνονται σε καμία των ανωτέρω περιπτώσεων		Ανεξάρτητη
Μη Βιώσιμη	Ανεξάρτητα	Ανεξάρτητα	Χρηματοοικονομικός κίνδυνος- Δεν μπορεί να εκπληρώσει τις υποχρεώσεις της

4. Για την Εφαρμογή του Άρθρου 9 (Υποχρεώσεις Δικαιούχων) ορίζονται τα ακόλουθα:

Έναρξη της 5ετίας για την τήρηση των συμβατικών υποχρεώσεων ορίζεται η ημερομηνία έγκρισης του Σχεδίου Βελτίωσης.

5. Για την Εφαρμογή του Άρθρου 10 (Προϋποθέσεις Επιλεξιμότητας των Επενδύσεων - Στρατηγική) ορίζονται συμπληρωματικά τα ακόλουθα:

- α. Δεν ενισχύονται επενδύσεις οι οποίες δεν έχουν εγκριθεί στα πλαίσια του σχεδίου βελτίωσης. Ωστόσο στα πλαίσια του άρθρου 25 της ΚΥΑ 532/03 με την διαδικασία και τους όρους που προβλέπονται σ' αυτό δύναται να γίνουν τροποποιήσεις εντός των ορίων της εγκεκριμένης πίστωσης.
- β. Όρια Κοινοτικής στήριξης: Δεν χορηγείται καμία ενίσχυση για επενδύσεις που έχουν σαν αποτέλεσμα την υπέρβαση της παραγωγής ή των ορίων Κοινοτικής στήριξης στα πλαίσια των ΚΟΑ. Αυτό σημαίνει ότι δεν μπορούν να ενισχυθούν δαπάνες π.χ.
  - Αγοράς ζωικού κεφαλαίου ή κτιριακών εγκαταστάσεων κ.λ.π. για μονάδες που δεν διαθέτουν τις ανάλογες ποσοστώσεις (π.χ. αγελάδες γαλακτοπαραγωγής).
  - Επενδύσεων στον καπνό (χωρίς την ανάλογη ποσόστωση) στο βαμβάκι (χωρίς τα ανάλογα δικαιώματα όπως ορίζονται στην ΚΥΑ 42195/02 όπως έχει τροποποιηθεί με την ΚΥΑ 36220/03 ΦΕΚ 224Β) κλπ.

γ. **ΕΙΔΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ.**

Ειδικός Στόχος 1: Μείωση του Κόστους Παραγωγής

Στα πλαίσια του ειδικού αυτού στόχου θα πρέπει να καταδεικνύεται μέσα από τους ειδικούς υπολογισμούς του σχεδίου βελτίωσης / τεχνικοοικονομικής μελέτης ότι οι επενδύσεις συμβάλλουν στην μείωση του κόστους παραγωγής της εκμετάλλευσης. Η κατάδειξη της μείωσης του κόστους από την υλοποίηση μιας επένδυσης γίνεται από τη σύγκριση του κόστους πριν και μετά την επένδυση π.χ. πριν από την αγορά ενός ελκυστήρα, το κόστος για την πραγματοποίηση του συνόλου των καλλιεργητικών παρεμβάσεων είναι Α. Με την αγορά του γεωργικού ελκυστήρα και για την εκτέλεση των ίδιων παρεμβάσεων, το κόστος είναι Β. Η διαφορά του κόστους (Α-Β) δίδει τη μείωση ή την αύξηση του κόστους.

Ειδικός Στόχος 2: Αύξηση ή Βελτίωση ή Αναδιάρθρωση της Παραγωγής

Στα πλαίσια του στόχου αυτού θα πρέπει οι επενδύσεις να συμβάλλουν στη βελτίωση της οικονομικής κατάστασης της εκμετάλλευσης μέσω της αύξησης ή της βελτίωσης ή αναδιάρθρωσης της παραγωγής σε προϊόντα που δεν αντιμετωπίζουν προβλήματα διάθεσης στην αγορά.

- A. **Η αύξηση της παραγωγής** μπορεί να γίνει είτε με τη βελτίωση των συνθηκών παραγωγής, είτε με την επέκταση υφιστάμενων κλάδων, είτε με την εισαγωγή νέου κλάδου.
- B. **Η βελτίωση των συνθηκών παραγωγής** μπορεί να γίνει με τη χρήση μεθόδων (τεχνικές) και μέσων παραγωγής που συμβάλλουν στην αναβάθμιση της παραγωγικής διαδικασίας και της ποιότητας των παραγομένων προϊόντων π.χ.
- Γεωργικά κτίσματα, γεωργικά μηχανήματα και γενικά εξοπλισμός που είναι απαραίτητος για την κανονική λειτουργία της εκμ/σης τα οποία όμως βελτιώνουν την παραγωγική διαδικασία.
  - Μέσα και εξοπλισμός τα οποία συμβάλλουν στην αναβάθμιση της παραγωγής όπως αμελκτήρια, παγολεκάνες, κάλυψη επιτραπέζιων σταφυλιών κ.λ.π.
  - Έργα εγγειοβελτίωσης, ανάπλασης εδαφών κ.ο.κ.
- Γ. Με τον όρο **αναδιάρθρωση** της παραγωγής νοείται η αντικατάσταση ενός υφιστάμενου κλάδου με άλλο, τα προϊόντα του οποίου μπορούν να διατεθούν ευχερέστερα στην αγορά π.χ. αντικατάσταση της ποικιλίας WASHINGTON NAVEL με NEW HALL (πορτοκάλια).

Ειδικός Στόχος 3: Βελτίωση της Ποιότητας των Παραγομένων Προϊόντων

Στα πλαίσια του στόχου αυτού οι επενδύσεις θα πρέπει να συμβάλλουν στην βελτίωση της οικονομικής κατάστασης της εκμετάλλευσης μέσω της βελτίωσης της ποιότητας των παραγομένων προϊόντων.

Με τον όρο προϊόντα ποιότητας νοούνται τα προϊόντα βιολογικής παραγωγής, τα προϊόντα Προστατευόμενης Ονομασίας Προέλευσης (Π.Ο.Π), τα Προϊόντα

Γεωγραφικής Ένδειξης (Π.Γ.Ε.) και γενικά προϊόντα τα οποία πιστοποιούνται από έναν αναγνωρισμένο Οργανισμό με βάση αναγνωρισμένες προδιαγραφές ή πρότυπα.

Ειδικός Στόχος 4: Διαφύλαξη και Βελτίωση του Φυσικού Περιβάλλοντος, των Συνθηκών Υγιεινής και του Επιπέδου Καλής Διαβίωσης των Ζώων

Στα πλαίσια του στόχου αυτού οι επενδύσεις θα πρέπει να συμβάλλουν στην επίτευξη προτύπων διαφορετικών από τα ελάχιστα, όπως αυτά (ελάχιστα) ορίζονται στις παραγράφους 3δ και 3ε του παρόντος άρθρου, χωρίς να συμβάλλουν στην αύξηση της παραγωγής προϊόντων που δεν βρίσκουν κανονικές διεξόδους στην αγορά.

Ειδικός Στόχος 5: Διαφοροποίηση της Παραγωγής

Στα πλαίσια του στόχου αυτού οι επενδύσεις θα πρέπει να συμβάλλουν στην βελτίωση της κατάστασης της εκμετάλλευσης μέσω της δημιουργίας μικρών βιώσιμων μεταποιητικών μονάδων.

Με τον όρο βιώσιμη μεταποιητική μονάδα νοείται εκείνη, η οποία προσδίδει αξία στη εκμετάλλευση, δηλαδή η διαφορά μεταξύ εσόδων και εξόδων είναι θετική (προστιθέμενη αξία).

ΓΕΝΙΚΗ ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΗ:

Επενδύσεις για τις οποίες δεν καταδεικνύεται μέσα από τους ειδικούς υπολογισμούς του Σχεδίου Βελτίωσης ή της τεχνικοοικονομικής μελέτης, ότι επιτυγχάνουν έναν τουλάχιστον από τους ανωτέρω ειδικούς στόχους και παράλληλα μέσω αυτών δεν επιτυγχάνουν την επίτευξη ενός από τους στρατηγικούς στόχους, όπως κατά περίπτωση προσώπου ορίζονται στο άρθρο 10, δεν ενισχύονται.

6. Για την Εφαρμογή του Άρθρου 11 (Κανονικές Διέξοδοι στην Αγορά – Συμβατότητα με ΚΟΑ) διευκρινίζονται τα ακόλουθα.

- α. Δεν υφίσταται κανένας περιορισμός για τις επενδύσεις του άρθρου 12 της ΚΥΑ εφόσον από την εκτέλεσή τους (μελλοντική κατάσταση) δεν προκύψει αύξηση της παραγωγής (στρέμματα, αριθμός ζώων, παραγωγή σε kg). Δηλαδή, μπορούν να πραγματοποιηθούν επενδύσεις σε όλα τα προϊόντα, ανεξάρτητα αν είναι προωθούμενα ή όχι, εφόσον οι επενδύσεις θα αποσκοπούν στη μείωση του κόστους παραγωγής, στην βελτίωση της ποιότητας, στην διαφοροποίηση της παραγωγής ή στην προστασία του περιβάλλοντος υπό τον όρο ότι δεν θα υπάρξει αύξηση της παραγωγής.

Στην περίπτωση που θα υπάρξει αύξηση της παραγωγής π.χ. ίδρυση νέας μονάδας ή εισαγωγή στην εκμετάλλευση νέου κλάδου ή επέκταση υφισταμένου κλπ. για να εγκριθούν οι επενδύσεις, θα πρέπει για το προϊόν ή τα προϊόντα, στο σύνολο της παραγωγής, να υπάρχουν κανονικές διεξοδοι στην αγορά, όπως ορίζεται στο άρθρο 11 της ΚΥΑ και εξατομικεύεται στις αποφάσεις μας με αριθμούς:

- 243557/ 12.3.02 (Δενδροκηπευτική)
- 42211/ 2.6.02 (Αροτραίες)
- 244311/ 7.3.02 (Κτηνοτροφία)

β. Σε ότι αφορά το κρέας και τα αυγά διευκρινίζονται ότι οι επενδύσεις που μπορούν να ενισχυθούν είναι αυτές που αποβλέπουν:

- στην ποιοτική βελτίωση των προϊόντων
- στην αναβάθμιση των συνθηκών παραγωγής
- στην προστασία του περιβάλλοντος
- την διασφάλιση της υγιεινής και καλής διαβίωσης των ζώων.
- στην μετατροπή της παραγωγής σε προϊόντα υψηλής προστιθέμενης αξίας.

Οι ειδικοί όροι και προϋποθέσεις ενίσχυσης των ανωτέρω επενδύσεων ορίζονται στην με αριθ. 244311/02 απόφασή μας, όπως ισχύει.

7. Για την Εφαρμογή του Άρθρου 12 (Επιλέξιμες δαπάνες) ορίζονται συμπληρωματικά τα ακόλουθα:

Οι επενδύσεις που μπορούν να ενισχυθούν στα πλαίσια ενός σχεδίου βελτίωσης για την βελτίωση της κατάστασης της εκμετάλλευσης (ειδικός στόχος-στρατηγικός στόχος) δύνανται να ομαδοποιηθούν στις ακόλουθες κατηγορίες (ενδεικτικά).

A. Γεωργικά κτίσματα

B. Μηχανολογικός και λοιπός εξοπλισμός

Γ. Αγορά ζωικού κεφαλαίου

Δ. Έγχειρες βελτιώσεις

E. Εγκατάσταση πολυετών φυτειών

ΣΤ. Διαφοροποίηση της παραγωγής της εκμετάλλευσης

Z. Βελτίωσης του περιβάλλοντος, της υγιεινής και καλής διαβίωσης των ζώων

H. Τεχνική Στήριξη

Στη συνέχεια γίνεται εξειδίκευση κατά κατηγορία και δίδονται οι απαραίτητες πληροφορίες για ενιαία και αποτελεσματική εφαρμογή.

A. ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΚΤΙΣΜΑΤΑ

Στην κατηγορία αυτή υπάγονται σταυλικές εγκαταστάσεις, αποθήκες, θερμοκήπια και κάθε άλλη κτιριακή υποδομή που είναι απαραίτητη για την κανονική λειτουργία της εκμετάλλευσης ενώ δεν περιλαμβάνονται βοηθητικά κτίρια, όπως γραφεία και οικίσκοι προσωπικού.

A1. ΣΤΑΥΛΙΚΕΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ

Δύνανται να ενισχυθούν η κατασκευή ή η επέκταση ή ο εκσυγχρονισμός σταυλικών εγκαταστάσεων, ως ακολούθως:

Κατασκευή – Επέκταση Σταυλικών Εγκαταστάσεων.

Η κατασκευή σταυλικών εγκαταστάσεων μπορεί να πραγματοποιηθεί:

- Σε ιδιόκτητες εκτάσεις καθώς και
- Σε μισθωμένες εκτάσεις ελάχιστης διάρκειας:
  - 10 ετών εφόσον η εγκατάσταση έχει τον τύπο θερμοκηπίου
  - 20 ετών σε κάθε άλλη περίπτωση με εξαίρεση την περίπτωση που ο υποψήφιος επενδυτής είναι διάδοχος πρόωρης συνταξιοδότησης και η επένδυση προβλέπεται να πραγματοποιηθεί σε παραχωρηθείσα έκταση από τον ηλικιωμένο που δύναται να είναι διάρκειας 15 ετών.
- Σε παραχωρημένες για το σκοπό αυτό δημόσιες εκτάσεις ή δημόσιες εκτάσεις για τη δημιουργία κτηνοτροφικών πάρκων.

Οι δαπάνες που δύνανται να ενισχυθούν είναι:

- Δαπάνες για έργα υποδομής και περιβάλλοντος χώρου στις οποίες περιλαμβάνονται ισοπεδώσεις, διαμορφώσεις, συνδέσεις με δίκτυα κοινής ωφέλειας, περιφράξεις, φωτισμός κλπ.
- Δαπάνες κτιριακών εγκαταστάσεων στις οποίες περιλαμβάνονται δαπάνες οικοδομικών εργασιών, υδραυλικών εργασιών, ηλεκτρομηχανολογικών εργασιών, αερισμού κλπ
- Δαπάνες προμήθειας μηχανολογικού (αναλόγου της μονάδας) και λοιπού εξοπλισμού παραγωγής, στις οποίες περιλαμβάνονται οι δαπάνες για τη μεταφορά και εγκατάστασή του.
- Μελέτες – υπηρεσίες υποστήριξης, όπως μελέτη έκδοσης οικοδομικής άδειας, δαπάνες επιβλέψεων – επιμετρήσεων κλπ.

Για να ενισχυθούν οι ανωτέρω δαπάνες, θα πρέπει πέραν των γενικών προϋποθέσεων να συντρέχουν οι ακόλουθες προϋποθέσεις:

- Η κατασκευή θα πρέπει να είναι οικονομική και ανάλογη της δυναμικότητας της μονάδας και σε καμία περίπτωση δεν θα πρέπει να εμφανίζει χαρακτηριστικά που δημιουργούν προϋποθέσεις επέκτασης ή αλλαγής της χρήσης της, ενώ παράλληλα θα πρέπει να ικανοποιεί τουλάχιστον τα ελάχιστα κριτήρια περιβάλλοντος, υγιεινής και καλής διαβίωσης των ζώων.
- Ο εξοπλισμός (μηχανολογικός και λοιπός) που είναι απαραίτητος για την κανονική λειτουργία της εγκατάστασης θα πρέπει να είναι καινούργιος, ανάλογος της δυναμικότητας της μονάδας και να συνδέεται άμεσα με την παραγωγική διαδικασία ή την βελτίωση του περιβάλλοντος.
- Να τηρούνται οι διατάξεις της Εθνικής νομοθεσίας πχ. Οικοδομική άδεια.

Εκσυγχρονισμός Σταυλικών Εγκαταστάσεων

Ο εκσυγχρονισμός σταυλικών εγκαταστάσεων δύναται να πραγματοποιηθεί σε ιδιόκτητες ή και μισθωμένες σταυλικές εγκαταστάσεις ελάχιστης διάρκειας μίσθωσης 10 ετών και αφορά κυρίως στην βελτίωση της κτιριακής υποδομής και

του εξοπλισμού με στόχο την βελτίωση των συνθηκών υγιεινής και καλής διαβίωσης των ζώων καθώς επίσης και των συνθηκών παραγωγής και εργασίας.

A2. ΑΠΟΘΗΚΕΣ

Οι αποθήκες μπορούν να χαρακτηρισθούν γεωργικά κτίσματα και να ενισχυθούν εφόσον χρησιμοποιούνται για την αποθήκευση

- i) των προϊόντων που παράγει η εκμετάλλευση και
- ii) των εφοδίων που χρησιμοποιεί η εκμετάλλευση.

Η κατασκευή τους μπορεί να γίνει σε ιδιόκτητες ή μισθωμένες ή παραχωρημένες εκτάσεις (όπως και στις σταυλικές εγκαταστάσεις).

Για να ενισχυθούν οι δαπάνες κατασκευής μιας αποθήκης πέραν των γενικών προϋποθέσεων θα πρέπει:

- Η κατασκευή να είναι οικονομική και να μην εμφανίζει χαρακτηριστικά που δημιουργούν προϋποθέσεις επέκτασης ή αλλαγής της χρήσης της.
- Η χωρητικότητά της (επιφάνεια – όγκος) να είναι ανάλογη του προς αποθήκευση προϊόντος(ων), που παράγει αποκλειστικά η εκμετάλλευση ή και των εφοδίων που κρίνονται απαραίτητα για αποθήκευση (π.χ. των ζωοτροφών για την κανονική λειτουργία της εκμετάλλευσης).

ΕΙΔΙΚΗ ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΗ:

- Στο σχέδιο βελτίωσης ή στην τεχνικοοικονομική μελέτη θα πρέπει να προσδιορίζεται το είδος, η ποσότητα και ο χρόνος αποθήκευσης του προϊόντος, στοιχεία που θα πρέπει να πιστοποιούνται κατά τους ελέγχους. Σε διαφορετική περίπτωση θα θεωρείται ότι η δαπάνη δεν χρησιμοποιήθηκε για την βελτίωση της κατάστασης της γεωργικής εκμετάλλευσης.
- Δεν δικαιολογείται σε καμία περίπτωση η συνύπαρξη στον ίδιο χώρο προϊόντων και ζωοτροφών με φυτοφάρμακα και λιπάσματα. Για το λόγο αυτό θα πρέπει να προβλέπεται ξεχωριστός χώρος αποθήκευσης (ΚΟΓΠ).

A3. ΘΕΡΜΟΚΗΠΙΑ

Κατασκευή – Επέκταση Θερμοκηπίων

Ενισχύεται η κατασκευή νέων θερμοκηπίων και η επέκταση υφισταμένων μόνο για την παραγωγή προϊόντων, που δεν αντιμετωπίζουν προβλήματα διάθεσης. Η κατασκευή ή και η επέκταση θερμοκηπίων θα πρέπει να πληρεί τις ελάχιστες προδιαγραφές που ορίζονται κατά περίπτωση από την αρμόδια υπηρεσία του Υπουργείου Γεωργίας και μπορεί να γίνει σε ιδιόκτητες ή μισθωμένες ή παραχωρημένες εκτάσεις ελάχιστης διάρκειας μίσθωσης 10 ετών.

Οι δαπάνες που δύνανται να ενισχυθούν είναι:

- Ο σκελετός, η βάση στήριξης και το υλικό κάλυψης
- Έργα και δαπάνες εγγειοβελτίωσης-άρδευσης
- Συστήματα θέρμανσης κατά προτίμηση ήπιων μορφών, θερμοκουρτίνες, συστημάτων αερισμού, υδρονέφωσης κλπ.
- Μηχανικός και λοιπός εξοπλισμός.
- Οι δαπάνες αγοράς – εγκατάστασης πολυετών φυτών.
- Στην περίπτωση παραγωγής ανθοκομικών προϊόντων δύναται να ενισχυθεί η εγκατάσταση του ανάλογου αποθηκευτικού χώρου (ψυγείου, εντός της μονάδας) καθώς και οι δαπάνες αγοράς καινούργιου αυτοκινήτου-ψυγείου μέχρι 4 tonnes (ανάλογα με την παραγωγή)

Εκσυγχρονισμός Θερμοκηπίων

Οι δαπάνες που μπορούν να ενισχυθούν είναι:

- Οι δαπάνες εγκατάστασης συστημάτων θέρμανσης κατά προτεραιότητα ήπιων μορφών ή η αντικατάσταση υφισταμένων με αντίστοιχα ήπιων μορφών.
- Οι δαπάνες εξοπλισμού .

ΓΕΝΙΚΗ ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΗ:

Δεν ενισχύονται:

- Οι δαπάνες αγοράς υλικών αποσβέσιμων σε χρόνο μικρότερο του έτους, και
- Οι δαπάνες αγοράς υλικών αντικατάστασης π.χ. υλικό κάλυψης υφιστάμενου θερμοκηπίου.

B. ΜΗΧΑΝΟΛΟΓΙΚΟΣ ΚΑΙ ΛΟΙΠΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ

Στην κατηγορία αυτή περιλαμβάνονται κυρίως τα γεωργικά μηχανήματα τα οποία είναι απαραίτητα για την κανονική λειτουργία της εκμετάλλευσης π.χ. ελκυστήρες, παρελκόμενα κλπ.

Για να ενισχυθεί η αγορά ενός μηχανήματος θα πρέπει πέραν των γενικών να ισχύουν και οι ακόλουθες προϋποθέσεις. Οι προϋποθέσεις αυτές ισχύουν αναλογικά και για τον μηχανολογικό εξοπλισμό των λοιπών κατηγοριών:

- Να είναι καινούργιος (δεν ενισχύεται μεταχειρισμένος εξοπλισμός) και στο παραστατικό αγοράς θα πρέπει να αναγράφεται εκτός της τιμής, του τύπου, της δυναμικότητας και σειριακός αριθμός
- Να έχει πιστοποιητικό έγκρισης τύπου ISO ή CE ή έκθεση δοκιμής από ΙΓΕΜΚ ή άλλο ινστιτούτο ή πανεπιστήμιο της χώρας ή του εξωτερικού όπως κατά περίπτωση μηχανήματος προβλέπεται από την εθνική και κοινοτική νομοθεσία.

- Να είναι εφοδιασμένο με εγγύηση καλής λειτουργίας και οδηγίες χρήσης στην ελληνική (στάδιο έγκρισης)
- Να προσαρμόζεται λειτουργικά στις συνθήκες και δραστηριότητες της εκμετάλλευσης
- Η επένδυση να είναι οικονομική και το μέγεθος και το είδος της εκμετάλλευσης να δικαιολογούν την αγορά της. Το «οικονομικό» της επένδυσης ελέγχεται από τους επίσημους καταλόγους των εταιρειών. Οι εν λόγω καταλόγοι συντάσσονται από τους κατασκευαστές- εισαγωγείς, προμηθευτές και κατατίθενται στις Υπηρεσίες και θα περιγράφουν κατ' ελάχιστον την βασική έκδοση του μοντέλου με την αντίστοιχη τιμή. Μηχανήματα για τα οποία δεν υπάρχουν διαθέσιμες οι ανωτέρω πληροφορίες δεν εγκρίνονται. Η δυναμικότητα (ισχύς) του μηχανήματος, όπως το είδος και ο τύπος του θα πρέπει να περιγράφονται και να αιτιολογούνται στο Σχέδιο Βελτίωσης στην ερώτηση που αφορά στην «τεχνική περιγραφή», ενώ η οικονομικότητα θα κρίνεται από την επίτευξη των στόχων (ειδικών - στρατηγικών) του Σχεδίου Βελτίωσης.

Δεν δικαιολογείται εξοπλισμός, ο οποίος δεν εξυπηρετεί τις άμεσες ανάγκες της εκμετάλλευσης καθώς επίσης και εξοπλισμός, ο οποίος έχει την μορφή της αντικατάστασης ενός υφιστάμενου μηχανήματος πριν από τον χρόνο απόσβεσής του. Ωστόσο, μπορεί να δικαιολογηθεί η αντικατάσταση ενός μηχανήματος πριν από τον χρόνο απόσβεσής του, στις περιπτώσεις που η αντικατάσταση αυτή θα συμβάλλει στην βελτίωση των συνθηκών παραγωγής. Τέτοιες περιπτώσεις μπορεί να είναι:

- Η μετατροπή μιας συμβατικής παραγωγής σε παραγωγή προϊόντων ποιότητας και εφόσον ο υφιστάμενος εξοπλισμός αντενδείκνυται για την παραγωγή αυτή
- Η αλλαγή του τεχνικοοικονομικού προσανατολισμού της εκμετάλλευσης είτε με αναδιάταξη της παραγωγής, είτε με εισαγωγή νέου κλάδου και εφόσον ο υφιστάμενος εξοπλισμός δεν εξυπηρετεί ποιοτικά και ποσοτικά τις νέες συνθήκες.

Στις περιπτώσεις αυτές σαν επιλέξιμη δαπάνη θα λαμβάνεται η διαφορά αξίας αγοράς και της υπολειμματικής αξίας του παλαιού.

Για την αιτιολόγηση της αγοράς και της ισχύος ενός γεωργικού ελκυστήρα, πέραν των ανωτέρω, θα πρέπει τουλάχιστον το 50% των ετήσιων ωρών απασχόλησής του να αφιερώνεται σε ιδιόκτητες εκτάσεις ή σε μισθωμένες εκτάσεις με διάρκεια μίσθωσης άνω των 10 ετών. Το υπόλοιπο 50% των ωρών απασχόλησης δύναται να αφιερώνεται σε εκτάσεις 5ετούς ή 6ετούς μίσθωσης. Δεν λαμβάνεται υπόψη στον υπολογισμό της ισχύος η απασχόληση σε εκμεταλλεύσεις τρίτων.

Για τον υπολογισμό της ισχύος (ιπποδύναμης) θα χρησιμοποιείται η μέθοδος που περιγράφεται στην με αριθ. 11277/26.04.02 εγκύκλιο της Δ/σης Αξιοποίησης Εγγειοβελτιωτικών Έργων και Μηχανικού Εξοπλισμού και στο Δελτίο Γεωργο-τεχνικών Οδηγιών της ίδιας Δ/σης.

ΕΙΔΙΚΗ ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΗ: ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΑ

Στα πλαίσια ενός σχεδίου βελτίωσης **δεν ενισχύονται γενικά τα αυτοκινούμενα γεωργικά μηχανήματα μεταφοράς** προσωπικού, ζώων, προϊόντων, με εξαίρεση τις ακόλουθες περιπτώσεις, που δύνανται, να ενισχυθούν, εφόσον συμβάλλουν στην επίτευξη των στόχων του Σχεδίου Βελτίωσης (ειδικών και στρατηγικού).

- **Μελισσοκομικές Εκμεταλλεύσεις**

Στις μελισσοκομικές εκμεταλλεύσεις δύνανται, να ενισχυθεί η αγορά φορτηγού αυτοκινήτου 4-8 tn μικτό βάρος για την μετακίνηση των κυψελών.

Επισημαίνεται, ότι για την έκδοση αδείας μελισσοκομικού αυτοκινήτου απαραίτητες προϋποθέσεις, εκτός των άλλων, είναι η ύπαρξη της ιδιότητας του κατά κύρια απασχόληση γεωργού, η άσκηση μελισσοκομικής εκμετάλλευσης τουλάχιστον επί τριετία (μελισσοκομικό βιβλιάριο) και η εκμετάλλευση να εκτρέφει τουλάχιστον 200 κυψέλες (μελισσοσμήνη) (ΚΥΑ Α9/ΟΙΚ/16954/1248/00 (ΦΕΚ 696/Β/6.6.2000).

- **Ανθοκομικές Εκμεταλλεύσεις**

Στις ανθοκομικές εκμεταλλεύσεις δύνανται να ενισχυθούν η αγορά αυτοκινήτου μέχρι 4 tn, ανάλογα με το είδος και την ποσότητα της παραγωγής.

Γ. ΑΓΟΡΑ ΖΩΙΚΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ

Σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές της Ε.Ε. για τις κρατικές ενισχύσεις στην γεωργία, δύνανται να ενισχυθούν οι δαπάνες για την πρώτη αγορά ζώων καθώς και οι επενδύσεις, που έχουν σκοπό τη βελτίωση της γενετικής ποιότητας του ζωικού κεφαλαίου μέσω της αγοράς ζώων υψηλής ποιότητας (αρσενικών ή θηλυκών) τα οποία είναι εγγεγραμμένα σε γενεαλογικά μητρώα ή ισοδύναμα βιβλία. Σαν πρώτη αγορά νοείται η πρώτη απόκτηση που προβλέπεται από Σχέδιο Βελτίωσης.

Με βάση την παραπάνω διάταξη δύνανται να ενισχυθούν οι δαπάνες αγοράς ζωικού κεφαλαίου εφόσον δεν υπήρξε ενίσχυση στο παρελθόν, ενώ στην περίπτωση που υπήρξε ενίσχυση δύνανται να ενισχυθούν μόνο οι δαπάνες αγοράς ζώων υψηλής ποιότητας για τη βελτίωση της γενετικής ποιότητας του υφιστάμενου ζωικού κεφαλαίου.

Για να ενισχυθούν οι ανωτέρω δαπάνες θα πρέπει πέραν των γενικών προϋποθέσεων να συντρέχουν και οι ακόλουθες:

- Τα υπό αγορά ζώα θα πρέπει να περιλαμβάνονται σε εκείνα που παράγουν προϊόντα τα οποία βρίσκουν κανονικές διεξόδους διάθεσης στην αγορά.

- Η μονάδα διαθέτει άδεια ίδρυσης (όπου απαιτείται) τουλάχιστον στο στάδιο της οριστικής έγκρισης του Σ.Β. ανεξάρτητα αν υπάρχουν ή προβλέπονται ή όχι σταυλικές εγκαταστάσεις σε αυτό.
- Εξασφαλίζονται για το σύνολο της μονάδας βοσκότοποι (εφόσον η μονάδα δεν είναι σταυλισμένη), ώστε να τηρούνται οι Κ.Ο.Γ.Π. Επισημαίνεται ότι εφόσον δεν τεκμηριώνεται η τήρηση της πυκνότητας βόσκησης στην μελλοντική κατάσταση όπως προβλέπεται στους Κ.Ο.Γ.Π., το Σ.Β. δεν εγκρίνεται.

ΕΙΔΙΚΕΣ ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ:

1. Δεν ενισχύεται η αγορά ζωικού κεφαλαίου αντικατάστασης:
  - Το οποίο απωλέσθηκε από την εκδήλωση ζωικών ασθενειών ή φυσικών καταστροφών (κατευθυντήριες γραμμές στη γεωργία).
  - Το οποίο απομακρύνθηκε από την εκμετάλλευση με οποιοδήποτε τρόπο (πώληση, αντικατάσταση κ.λ.π.) με εξαίρεση τις περιπτώσεις στις οποίες τα προϊόντα των ζώων που απομακρύνονται δεν βρίσκουν κανονικές διεξόδους διάθεσης στην αγορά ή πρόκειται για αγορά βελτιωμένων ζώων, τα οποία θα αντικαταστήσουν τα προυπάρχοντα. Στην περίπτωση αυτή, σαν επιλέξιμη δαπάνη λαμβάνεται η διαφορά (συνολική) μεταξύ των αγορασθέντων από τα πωληθέντα.
2. Δεν ενισχύεται η αγορά ζώντος κεφαλαίου, πουλερικών, χοίρων, μόσχων και γενικά ζώων, που προορίζονται για σφαγή (πάχυνση).
3. Δεν ενισχύονται οι επενδύσεις στον τομέα της γαλακτοπαραγωγής (αγελάδες) που έχουν σαν συνέπεια την υπέρβαση της ποσόστωσης γάλακτος.
4. Δεν ενισχύονται επενδύσεις που έχουν σαν συνέπεια την αύξηση των θέσεων χοίρων, μόσχων πάχυνσης και κρεοπαραγωγών ή ωοπαραγωγών πουλερικών με εξαίρεση τις περιπτώσεις που συντρέχουν οι προϋποθέσεις της παραγράφου 6, β της παρούσας.
5. Δεν ενισχύεται η αγορά ζωικού κεφαλαίου από:
  - α. Πατέρα σε τέκνο, από παππού σε εγγονό και αντίστροφα
  - β. Δεν ενισχύονται η αγορά ζωικού κεφαλαίου για την αύξηση της δυναμικότητας υφισταμένων μονάδων και μέχρι ποσοστού που μπορεί να καλυφθεί από αναπαραγωγή. Τα ελάχιστα αυτά ποσοστά είναι:
    - Για υφιστάμενες μονάδες «μη βελτιωμένων ζώων» ελάχιστη αύξηση 15%.
    - Για υφιστάμενες μονάδες «βελτιωμένων ζώων» ελάχιστη αύξηση 30%
    - Για μονάδες μελισσοκομίας ελάχιστη αύξηση 15%.

Δ. ΕΓΓΕΙΕΣ ΒΕΛΤΙΩΣΕΙΣ

Στην κατηγορία αυτή των επενδύσεων υπάγονται κυρίως:

1. Μικρά αρδευτικά, όπως μικρές εξωποτάμιες λιμνοδεξαμενές, ομβροδεξαμενές, φορητές δεξαμενές κυρίως για την ύδρευση των ζώων και σε απόλυτα αιτιολογημένες περιπτώσεις γεωτρήσεις και πηγάδια για άρδευση ή και ύδρευση των ζώων.
2. Συστήματα άρδευσης.
3. Μικρά έργα στραγγίσεων, υποστραγγίσεων, αναβαθμίδων, ισοπεδώσεων, αντιπλημμυρικών έργων, περιφράξεων, ανάπλασης εδαφών.

Οι βασικές προϋποθέσεις πέραν των γενικών για την ενίσχυση των εγγειοβελτιωτικών έργων είναι:

Μικρές Λιμνοδεξαμενές

Η κατασκευή της θα πρέπει να πραγματοποιηθεί εκτός συλλογικών εγγειοβελτιωτικών έργων σε ιδιόκτητη ή μισθωμένη έκταση ελάχιστης διάρκειας 15 ετών (για τους διαδόχους της πρόωρης) ή 20 ετών για τις λοιπές περιπτώσεις. Απαραίτητη προϋπόθεση είναι η ύπαρξη έγκρισης από την ΥΕΒ (στάδιο έγκρισης του Σ.Β.). Στις επιλέξιμες δαπάνες, πλην της κατασκευής, περιλαμβάνονται, η μελέτη περιβαλλοντικών επιπτώσεων, τεχνική μελέτη, γεωλογική μελέτη κ.λ.π. υπό τον όρο ότι συντρέχουν οι προϋποθέσεις της παραγράφου Η (τεχνική στήριξη – προκαταρκτικές ενέργειες).

Ομβροδεξαμενές

Η κατασκευή τους δύναται να είναι χωμάτινη με επένδυση (πλαστικό) ή από σκυρόδεμα και μπορεί να πραγματοποιηθεί σε ιδιόκτητη ή μισθωμένη έκταση ελάχιστης διάρκειας τουλάχιστον 5 ετών (χωμάτινη) σε ιδιόκτητη ή μισθωμένη έκταση ελάχιστης διάρκειας μίσθωσης 10 ετών (σκυρόδεμα). Απαραίτητη προϋπόθεση είναι η έγκριση από ΥΕΒ (στάδιο έγκρισης Σ.Β.).

Φορητές Δεξαμενές

Μπορεί να ενισχυθεί η αγορά φορητών δεξαμενών για την ύδρευση των ζώων (μετακινούμενοι κτηνοτρόφοι, μελισσοκομικές εκμεταλλεύσεις) στις περιπτώσεις αδυναμίας εξεύρεσης κατάλληλου νερού από άλλες πηγές.

Γεωτρήσεις - Πηγάδια

Δύναται να ενισχυθούν:

- η δαπάνη ανόρυξης (διάτρηση εδάφους), σωλήνωση, χαλίκωση, δοκιμαστική άντληση.
- η δαπάνη εξέτασης καταλληλότητας του νερού
- το ανάλογο αντλητικό συγκρότημα με τον οικίσκο του
- η δαπάνη ηλεκτροδότησης εφόσον δεν ενισχύεται στα πλαίσια του αγροτικού εξηλεκτρισμού.

Σημειώνεται, ότι η δυνατότητα αυτή ισχύει και για τις λοιπές κατηγορίες επενδύσεων, για την λειτουργία των οποίων απαραίτητη προϋπόθεση είναι η ηλεκτροδότηση, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο Κεφάλαιο Αγροτικός Εξηλεκτρισμός της με αριθ. 11352/02 Απόφασής μας.

Απαραίτητες προϋποθέσεις:

- Άδεια από την οικεία ΥΕΒ (στάδιο έγκρισης)
- Βεβαίωση από την οικεία ΥΕΒ ότι η ανόρυξη είναι επιτυχής (γεωτρήσεις) και το νερό κατάλληλο για άρδευση ή ύδρευση των ζώων (στάδιο πληρωμής).

Αρδευτικά Συστήματα

Δύναται να ενισχυθούν οι **δαπάνες εγκατάστασης** όλων των αρδευτικών συστημάτων με προτεραιότητα σε αυτά που συμβάλλουν:

- στην οικονομία νερού κυρίως σε περιοχές εξάντλησης και
- στην προστασία των εδαφών από την διάβρωση κυρίως σε επικλινείς εκτάσεις.

Δύναται, επίσης να ενισχυθούν **δαπάνες αντικατάστασης συμβατικών συστημάτων** με άλλα τα οποία θα αποσκοπούν στην οικονομία νερού και την προστασία των εδαφών από την διάβρωση.

Οι δαπάνες που μπορούν να ενισχυθούν αφορούν:

- τις δαπάνες αγοράς – εγκατάστασης του συστήματος εντός της εκμετάλλευσης και
- τις δαπάνες αγοράς - εγκατάστασης για την μεταφορά του νερού από την πηγή άρδευσης ή από αγροτεμάχιο σε άλλο και μέχρι συνολικό μήκος 500μ.

ΕΙΔΙΚΗ ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΗ:

Στην Θεσσαλία η στάγδην άρδευση επιβάλλεται στα ελαφρά εδάφη σύμφωνα με το Πρόγραμμα Δράσης της οδηγίας για τα νιτρικά.

Περιφράξεις

Ενισχύονται οι δαπάνες απλής περίφραξης αγροτεμαχίων, κυρίως βοσκοτόπων, για περιτροπική βόσκηση αγροτεμαχίων που βρίσκονται εντός των βοσκοτόπων κ.λ.π., και μέχρι 7€ ανά τρέχον μέτρο. Επίσης, ενισχύονται οι δαπάνες ηλεκτροφόρου περίφραξης καλλιεργειών και μελισσοσμηνών και μέχρι 15 € ανά τρέχον μέτρο.

Λοιπά Έργα Εγγειοβελτίωσης

Δύνανται να ενισχυθούν οι δαπάνες :

- Έργων στραγγίσεων, υποστραγγίσεων, αναβαθμίδων, ισοπεδώσεων μικρών αντιπλημμυρικών έργων καθώς και οι απαραίτητες μελέτες. Απαραίτητη προϋπόθεση: έγκριση μελέτης σκοπιμότητας από ΥΕΒ (στάδιο έγκρισης).
- Δαπάνες ανάπλασης εδαφών (μόνο μία φορά) εφόσον δεν υπερβαίνουν το 25% της αξίας του εδάφους που βελτιώνουν.

Ε. ΠΟΛΥΕΤΕΙΣ ΦΥΤΕΙΕΣ

Δύνανται να ενισχυθούν δαπάνες εγκατάστασης πολυετών φυτειών, ειδών και ποικιλιών, τα προϊόντα των οποίων βρίσκουν κανονικές διεξόδους στην αγορά και η εγκατάστασή τους δεν αντιστρατεύεται την πολιτική της αντίστοιχης οργάνωσης παραγωγών αναγνωρισμένης από την ΚΟΑ (φρούτα και λαχανικά).

Οι δαπάνες που δύνανται να ενισχυθούν είναι:

- Έργα εγγειοβελτίωσης
- Αγορά / εγκατάσταση των δενδρυλλίων/μηχανολογικού και λοιπού εξοπλισμού.
Η εγκατάσταση μπορεί να γίνει σε ιδιόκτητη ή μισθωμένη ή παραχωρημένη έκταση ελάχιστης διάρκειας μίσθωσης όση και η παραγωγική ζωή της φυτείας και η οποία δεν μπορεί να είναι μικρότερη των 6 ετών και μεγαλύτερη από 20 έτη.

ΓΕΝΙΚΗ ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΗ

Οι πάγιες επενδύσεις και γενικά το σύνολο των επενδύσεων θα πρέπει να προγραμματίζονται και να εκτελούνται σε αγροτεμάχια της γεωργικής εκμ/σης που βρίσκονται εντός των ορίων της και πληρούν τις προϋποθέσεις της νόμιμης κατοχής και αξιοποίησης, όπως οι έννοιες ορίζονται στην παράγραφο 2 του παρόντος άρθρου.

Ωστόσο δύνανται να πραγματοποιηθούν και επενδύσεις στο δασικό τμήμα της εκμ/σης (ιδιοκτησία ή μισθωμένο) εφόσον υπάρχει σχετική προς τούτο άδεια από τη Δασική Υπηρεσία (στάδιο έγκρισης).

Επενδύσεις που πραγματοποιούνται σε εκτάσεις που δεν πληρούν τις παραπάνω προϋποθέσεις δεν ενισχύονται.

ΣΤ. ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ

- α. Αφορά επενδύσεις για την δημιουργία μικρών μονάδων μεταποίησης- τυποποίησης- εμπορίας εντός των ορίων της γεωργικής εκμετάλλευσης αποκλειστικά των προϊόντων που παράγει η εκμετάλλευση. Τέτοιες μονάδες (ενδεικτικά) μπορεί να είναι:
- Επεξεργασίας γάλακτος
  - Παραγωγής-τυποποίησης οίνου από βιολογικά προϊόντα της εκμετάλλευσης
  - Αποξηράνσης, συντήρησης, συσκευασίας οσπρίων, αρωματικών φυτών, αποξηραμένων οσπρίων, απόσταξης αιθέριων ελαίων
  - Παραγωγής-τυποποίησης μαρμελάδων, τουρσιών
  - Επεξεργασίας-τυποποίησης βρώσιμων ελαιών
  - Παραγωγή – επεξεργασία – τυποποίηση μελισσοκομικών προϊόντων
  - Παραγωγή ακατέργαστης μετάξης
  - Λοιπές ομοειδείς περιπτώσεις.

Η εγκατάσταση της μονάδας δύναται να πραγματοποιηθεί σε ιδιόκτητη έκταση ή μισθωμένη ελάχιστης διάρκειας μίσθωσης 15 ετών για τους διαδόχους της πρόωρης και 20 ετών και τις λοιπές περιπτώσεις.

Οι δαπάνες που μπορούν να ενισχυθούν αφορούν στην δημιουργία εργαστηρίου (μονάδα παραγωγής) καθώς και ανάλογου χώρου για την έκθεση – πώληση των παραγομένων προϊόντων και είναι:

- Δαπάνες για έργα υποδομής και περιβάλλοντος χώρου στις οποίες περιλαμβάνονται ισοπεδώσεις, διαμορφώσεις, συνδέσεις με δίκτυα κοινής ωφέλειας, περιφράξεις, φωτισμός κλπ
- Δαπάνες κτιριακών εγκαταστάσεων στις οποίες περιλαμβάνονται δαπάνες οικοδομικών εργασιών, υδραυλικών εργασιών, ηλεκτρομηχανολογικών εργασιών, θέρμανσης κλπ.
- Δαπάνες προμήθειας – εγκατάστασης μηχανολογικού και λοιπού εξοπλισμού παραγωγής, συμπεριλαμβανομένου και λογισμικού, τα οποία είναι απαραίτητα για την κανονική λειτουργία της μονάδας
- Δαπάνες εγκατάστασης βιολογικού καθαρισμού
- Δαπάνες απόκτησης πιστοποιητικών ποιότητας
- Δαπάνες αμοιβής μηχανικών, δαπάνες για μελέτες και άδειες.

Οι επενδύσεις της κατηγορίας αυτής για να θεωρηθούν επιλέξιμες για ενίσχυση θα πρέπει πέραν των γενικών προϋποθέσεων να συντρέχουν και οι ακόλουθες:

- Από την εκτέλεσή τους δεν θα προκύψει αύξηση της παραγωγής προϊόντων της πρωτογενούς παραγωγής, που αντιμετωπίζουν προβλήματα διάθεσης και τα παραγόμενα προϊόντα (μεταποιημένα) δεν αντιμετωπίζουν επίσης προβλήματα διάθεσης.
- Η δυναμικότητα παραγωγής της μονάδας θα είναι ανάλογη της δυναμικότητας της πρωτογενούς παραγωγής της εκμετάλλευσης (με αποδεκτές υπερβάσεις μέχρι 30%).
- Ο εξοπλισμός θα είναι καινούργιος (ισχύουν οι προϋποθέσεις της αντίστοιχης κατηγορίας).

- β. Η διαφοροποίηση της παραγωγής δύναται να αφορά στη δημιουργία μονάδων πολλαπλασιαστικού υλικού (ειδών και ποικιλιών) του οποίου η διάθεση στην αγορά είναι ευχερής.

ΕΙΔΙΚΗ ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΗ

- Δεν ενισχύονται, στα πλαίσια της 532/03, Σχέδια Βελτίωσης με επενδύσεις καθετοποίησης (πρωτογενούς παραγωγής-μεταποίησης-εμπορίας) στις περιοχές εφαρμογής των Ολοκληρωμένων Προγραμμάτων Ανάπτυξης του Αγροτικού Χώρου (ΟΠΑΑΧ) του ΕΠΑΑ-ΑΥ και των ΠΕΠ, η ενίσχυση των οποίων προβλέπεται στα πλαίσια εφαρμογής της ΚΥΑ 505/02, σύμφωνα με τους όρους και τις προϋποθέσεις που ορίζονται για την εφαρμογή της.
- Στις εν λόγω περιοχές (ΟΠΑΑΧ) δύνανται να ενισχυθούν, στα πλαίσια της 532/03, Σχέδια Βελτίωσης με επενδύσεις μόνο στην πρωτογενή παραγωγή καθώς και περιπτώσεις διαφοροποίησης της παραγωγής που δεν καλύπτονται από τις εφαρμοστικές διατάξεις της ΚΥΑ 505/02.

Z. ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ, ΤΗΣ ΥΓΙΕΙΝΗΣ ΚΑΙ ΚΑΛΗΣ ΔΙΑΒΙΩΣΗΣ ΤΩΝ ΖΩΩΝ

Στην κατηγορία αυτή μπορούν να υπαχθούν επενδύσεις, που συμβάλλουν στην βελτίωση του περιβάλλοντος, της υγιεινής και καλής διαβίωσης των ζώων με την επίτευξη προτύπων διαφορετικών των ελαχίστων, τα οποία θεσπίστηκαν πρόσφατα στα πλαίσια κοινοτικών διατάξεων και ενσωματώθηκαν στην Εθνική Νομοθεσία.

Τέτοια πρότυπα, τα οποία αφορούν στην υγιεινή και καλή διαβίωση των ζώων, αναφέρονται στο παράρτημα IV της με αριθ. 244331/7.3.02 Απόφασής μας.

Στις επενδύσεις για την διαφύλαξη και βελτίωση του περιβάλλοντος μπορούν να περιληφθούν και αυτές που συμβάλλουν στην εξοικονόμηση νερού, όπως π.χ. η αντικατάσταση κλασικών μεθόδων άρδευσης με στάγδην ιδίως στις περιοχές εξάντλησης του υδροφόρου ορίζοντα, σε περιοχές με κλίση εδάφους άνω του 10%, ομβροδεξαμενές, λιμνοδεξαμενές κλπ. Οι εν λόγω επενδύσεις μπορούν να θεωρηθούν αμιγώς περιβαλλοντικές μόνον εφόσον δεν συμβάλλουν σε σημαντική καθαρή αύξηση της αξίας ή της αποδοτικότητας της εκμετάλλευσης, όπως π.χ. αύξηση των αρδευόμενων εκτάσεων, αύξηση της παραγωγής.

Στην αντίθετη περίπτωση, δηλαδή στην περίπτωση π.χ. που συμβάλλουν στην αύξηση της παραγωγής πλην του παρόντος ειδικού στόχου, θα πρέπει να επιτυγχάνουν τουλάχιστον έναν από τους υπολοίπους.

ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΗ

Για την ενίσχυση των επενδύσεων της κατηγορίας αυτής θα πρέπει πέραν των γενικών προϋποθέσεων να συντρέχουν οι ακόλουθες:

- Τηρούνται τα ελάχιστα κριτήρια.
- Τα κριτήρια να είναι διαφορετικά των ελαχίστων και να έχουν θεσπιστεί πρόσφατα στα πλαίσια της Κοινοτικής νομοθεσίας.

Η. ΤΕΧΝΙΚΗ ΣΤΗΡΙΞΗ – ΠΡΟΚΑΤΑΡΤΙΚΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ

Στην κατηγορία αυτή υπάγονται δαπάνες αμοιβών συμβούλων τεχνικής στήριξης , μηχανικών σύνταξης-έκδοσης αδειών, εκπόνησης μελετών, αναγκαίων για την πραγματοποίηση των επενδύσεων των λοιπών κατηγοριών, όπως π.χ. μελέτες περιβαλλοντικών επιπτώσεων, τεχνικές μελέτες, γεωλογικές μελέτες (όπου απαιτούνται).

Οι δαπάνες αυτές για να κριθούν επιλέξιμες θα πρέπει να εγκριθεί το Σ.Β. και το συνολικό τους ύψος να μην υπερβαίνει το 12% του συνολικού ύψους των δαπανών των υπολοίπων επενδύσεων και να έχουν πραγματοποιηθεί το πολύ 12 μήνες πριν από την ημερομηνία έγκρισης του Σ.Β. της τεχνικοοικονομική μελέτης. Ειδικά το ύψος της τεχνικής στήριξης για την σύνταξη του Σ.Β. / τεχνικοοικονομικής μελέτης και της στήριξης για την υλοποίησή του δεν θα πρέπει να υπερβαίνει τα ποσά που ορίζονται με την απόφασή μας, με αριθ.228120/8/04.01.02, όπως ισχύει κάθε φορά.

Επισημαίνεται ότι δεν ενισχύονται οι δαπάνες χωριστών γεωργο-τεχνο-οικονομικών μελετών που αφορούν:

- Αυτοκινούμενα γεωργικά μηχανήματα
- Μηχανήματα, εργαλεία και εξοπλισμό
- Εξοπλισμό που εγκαθίσταται σε κάθε είδους γεωργική εκμετάλλευση (γεωργικά κτίσματα, μονάδες διαφοροποίησης κ.λ.π.
- Εξοπλισμό που περιλαμβάνεται σε ένα σύστημα άρδευσης κ.λ.π.
- Γενικά επενδύσεις, για τις οποίες η τεκμηρίωση της σκοπιμότητας επιλογής των (είδος, δυναμικότητα, κ.λ.π.) αποτελεί μέρος του σχεδίου βελτίωσης.

ΓΕΝΙΚΗ ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΗ:

- Παρεμβάσεις και επενδύσεις οι οποίες δεν τεκμηριώνονται επαρκώς και με σαφήνεια στο σχέδιο βελτίωσης, δεν λαμβάνονται υπόψη. Η τεκμηρίωση αυτή θα πρέπει να περιλαμβάνεται στο σώμα του Σχεδίου Βελτίωσης (περιγραφικό μέρος) και στα παραρτήματα.

ΕΙΔΙΚΗ ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΗ:**ΕΡΓΑΣΙΑ****➤ ΕΡΓΑΣΙΑ ΑΠΟ ΤΡΙΤΟΥΣ**

Σε όλες τις κατηγορίες των επενδύσεων οι δαπάνες για αμειβόμενη εργασία που προσφέρεται από τρίτους για την εγκατάσταση της επένδυσης είναι επιλέξιμη για ενίσχυση.

Στις εν λόγω δαπάνες περιλαμβάνονται η αμοιβή και οι κάθε φύσεως επιβαρύνσεις υπό τον όρο ότι αυτές θα αποδεικνύονται με επίσημα παραστατικά (στάδιο πληρωμής).

➤ ΑΥΤΟ-ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ

Οι δαπάνες για μη αμειβόμενη εργασία (αυτο-απασχόληση) μπορούν να ενισχυθούν εφόσον:

- Αιτιολογούνται από την φύση της εργασίας , όπως π.χ. ανόρυξη λάκκων για την φύτευση δενδρυλλίων.
- Η συγκεκριμένη εργασία δεν εμφανίζεται σε καμία περίπτωση σαν αμοιβή εργασίας από τρίτους και πραγματοποιείται μετά την δημοσιοποίηση της αξιολόγησης της Γνωμοδοτικής Επιτροπής.
- Για την συγκεκριμένη εργασία έχουν προσδιοριστεί, στα πλαίσια των δεικτών της Περιφέρειας ή με απόφαση του Γ.Γ. της Περιφέρειας, τα ημερομίσθια ή ωρομίσθια εργασίας , που απαιτούνται για την πραγματοποίηση της συγκεκριμένης εργασίας και η αμοιβή ανά ημερομίσθιο ή ωρομίσθιο.
- Έχει εγκριθεί στα πλαίσια του Σχεδίου Βελτίωσης.

8. **Για την εφαρμογή του Άρθρου 18 (Περιεχόμενο Φακέλου Υποψηφιότητας) ορίζονται τα ακόλουθα:**

α. Το Σ.Β. για να γίνει **αποδεκτό** θα πρέπει:

- Να έχει τη μορφή του συνημμένου υποδείγματος
- Να έχει συμπληρωμένα όλα τα πεδία που αφορούν τον υποψήφιο
- Να συνοδεύεται από παράρτημα υπολογιστικών πινάκων ή και λοιπών βοηθητικών στοιχείων, που κατά την κρίση του μελετητή ενισχύουν την τεκμηρίωσή του. Οι εν λόγω υπολογιστικοί πίνακες θα πρέπει να τεκμηριώνουν τα αποτελέσματα του Σ.Β. (Δείκτες αποτελέσματος του κεφ. Β του παραρτήματος Ι του Σχεδίου Βελτίωσης κατά περίπτωση προσώπου).

β. Η διάρκεια υλοποίησης των επενδύσεων που προβλέπονται στο σχέδιο βελτίωσης δεν μπορεί να υπερβαίνει τους 18 μήνες, από την ημερομηνία οριστικής έγκρισης, με δυνατότητα παράτασης τους 6 μήνες, στα πλαίσια του άρθρου 25 της ΚΥΑ 532/03. Το 2^ο σχέδιο βελτίωσης δύναται να υποβληθεί μετά την παρέλευση 12 μηνών από την ημερομηνία ολοκλήρωσης των επενδύσεων του 1^{ου} Σχεδίου και υπό τον όρο ότι υπάρχουν διαθέσιμες πιστώσεις, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 13 της ΚΥΑ.

9. Για την Εφαρμογή του Άρθρου 21Α (Δημοσιοποίηση Πορισμάτων Γνωμοδοτικής Επιτροπής – Έναρξη Υλοποίησης του Σχεδίου Βελτίωσης) ορίζονται συμπληρωματικά τα ακόλουθα:

- α. Έναρξη του χρονικού ορίου των 120 ημερών ορίζεται η ημερομηνία γνωστοποίησης των πορισμάτων της Γνωμοδοτικής Επιτροπής από τη Δ/ση Γεωργικής Ανάπτυξης.
- β. Η ίδια συμμετοχή θα πρέπει να καλύπτει τουλάχιστον το 10% του συνολικού κόστους της επένδυσης. Αποδεικτικά στοιχεία που πιστοποιούν την ιδιότητα του φορέα να καταβάλει την ίδια συμμετοχή αποτελούν:
  - Η ύπαρξη τίτλων κυριότητας γεωργικών εκτάσεων στις οποίες θα πραγματοποιηθούν επενδύσεις (άρθρο 8 του ν. 2520/97) νομίμως μεταγεγραμμένων και απαλλαγμένων βαρών, η αξία των οποίων υπερβαίνει το ποσό της ίδιας συμμετοχής (ο υπολογισμός της αξίας γίνεται με το αντικειμενικό σύστημα της εφορίας), ή
  - Φωτοτυπία τραπεζικού βιβλιαρίου που περιλαμβάνει την κίνηση του τελευταίου τριμήνου.
  - Αύξηση μετοχικού κεφαλαίου κατά το ποσό της ίδιας συμμετοχής (νομικά πρόσωπα).
- γ. Για το υπόλοιπο ποσό της ιδιωτικής συμμετοχής (δηλαδή για το ποσό που δεν καλύπτουν τα κεφάλαια της ίδιας συμμετοχής) ο φορέας θα πρέπει να προσκομίσει έγγραφο πρόθεσης χρηματοπιστωτικού ιδρύματος για τη σύναψη δανείου, στο οποίο θα συμπεριλαμβάνονται οι όροι χορήγησης αυτού (ύψος, διάρκεια, επιτόκιο, κ.λ.π).
- δ. Τα παραστατικά των περιπτώσεων β και γ θα πρέπει να προσκομίζονται στο στάδιο της οριστικής έγκρισης.

10. Για την Εφαρμογή του Άρθρου 25 (Τροποποίηση Απόφασης Έγκρισης) ορίζονται συμπληρωματικά τα ακόλουθα:

- α. Η τροποποίηση του Σχεδίου Βελτίωσης δεν μπορεί να έχει σαν συνέπεια, εκτός των άλλων, την εισαγωγή νέων παρεμβάσεων ή επενδύσεων οι οποίες δεν είχαν προβλεφθεί στο αρχικό σχέδιο ή την υπέρβαση του συνολικού εγκεκριμένου κόστους των επενδύσεων και κατ'επέκταση της συνολικής ενίσχυσης (δημόσια δαπάνη). Τροποποιήσεις με υπερβάσεις του εγκεκριμένου συνολικού κόστους του Σχεδίου Βελτίωσης δεν γίνονται αποδεκτές. Δύνανται όμως να γίνουν αποδεκτές αυξομειώσεις του εγκεκριμένου προϋπολογισμού μεταξύ των κατηγοριών δαπανών ως ακολούθως:
  - Μέχρι ποσοστού 15% χωρίς έγκριση, ενώ
  - Για αυξομειώσεις που υπερβαίνουν το 15% και μέχρι 50%, μόνο μετά από προηγούμενη έγκριση, σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 25 της ΚΥΑ 532/03.
- β. Με την επιφύλαξη της προηγούμενης παραγράφου και της παραγράφου 4 του άρθρου 25 της ΚΥΑ, η τροποποίηση του σχεδίου Βελτίωσης μπορεί να αφορά (ενδεικτικά):

- Την αλλαγή του τύπου ενός μηχανήματος , ή του τύπου ενός θερμοκηπίου
- Την αλλαγή μιας ποικιλίας με άλλη, με ισοδύναμα αποτελέσματα
- Τη μετατροπή μιας καλλιέργειας σε υδροπονική και αντίστροφα. κ.λ.π.
- Τη μεταφορά πιστώσεων από μια κατηγορία σε άλλη
- Την παράταση υλοποίησης του Σ.Β. μέχρι 6 μήνες, κ.λ.π.

11. Για την Εφαρμογή του Άρθρου 26 (Παρακολούθηση Υλοποίησης) ορίζονται συμπληρωματικά τα ακόλουθα:

- α. Οι Επιτροπές Παρακολούθησης που συγκροτήθηκαν σε εφαρμογή της ΚΥΑ 451/01 μπορούν να λειτουργήσουν και σε εφαρμογή της ΚΥΑ 532/03, εφόσον στην απόφαση συγκρότησής τους ρυθμίζονται αναλυτικά οι υποχρεώσεις τους, η διαδικασία ελέγχου κ.λ.π. (όπως προβλέπονται στην παρ. 1 του άρθρου 26 της ΚΥΑ 532/03). Στην αντίθετη περίπτωση οι αποφάσεις συγκρότησής τους θα πρέπει να επαναληφθούν.
- β. Τα μέλη των Επιτροπών Παρακολούθησης, που θα επιλέγονται θα πρέπει να διαθέτουν γνώση και εμπειρία του αντικείμενου, της εθνικής και κοινοτικής νομοθεσίας και να μην έχουν άμεση ή έμμεση σχέση με επενδυτές, μελετητές, προμηθευτές κ.λ.π. και δύνανται να προέρχονται από την Περιφέρεια και τη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση, ενώ σε ειδικές επαρκώς αιτιολογημένες περιπτώσεις, μέλη των Επιτροπών αυτών δύναται να προέρχονται από τον ευρύτερο δημόσιο τομέα.

ΑΡΘΡΟ 2

ΛΕΠΤΟΜΕΡΕΙΕΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 7, ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ 2Ι (ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΙΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΣΕ ΕΠΙΠΕΔΟ ΕΠΕΝΔΥΣΗΣ)

1. Με το παρόν άρθρο καθορίζονται το **Πλαίσιο Εφαρμογής** και κάθε αναγκαία λεπτομέρεια για την πραγματοποίηση συλλογικών επενδύσεων από εκμεταλλεύσεις συνεργασίας φυσικών προσώπων, οι οποίες διατηρούν την νομική και οικονομική τους αυτοτέλεια.

2. Εννοιολογικός Προσδιορισμός

Ορισμένες γεωργικές εκμεταλλεύσεις φυσικών προσώπων, λόγω των διαρθρωτικών αλλά και των χρηματοπιστωτικών προβλημάτων που αντιμετωπίζουν, αδυνατούν, από μόνες τους, να πραγματοποιήσουν ορισμένες επενδύσεις, όπως π.χ. η κατασκευή μιας λιμνο-δεξαμενής, η αγορά ενός μηχανήματος, η ανόρυξη μιας γεώτρησης, η δημιουργία μιας μικρής μεταποιητικής μονάδας κ.ο.κ., οι οποίες όμως θα μπορούσαν να συμβάλλουν στην αύξηση της παραγωγικότητας της εκμετάλλευσής τους και κατ' επέκταση στη βελτίωση της οικονομικής τους κατάστασης. Δεν μπορούν να αποτελέσουν αντικείμενο κοινής δράσης παρεμβάσεις που επηρεάζουν την οικονομική , διοικητική και νομική αυτοτέλεια των γεωργικών εκμεταλλεύσεων, όπως π.χ. κοινή καλλιέργεια, κοινά ζώα, κοινός σταυλισμός κ.λ.π. και οι οποίες μπορούν να αποτελέσουν αντικείμενο ενίσχυσης των εκμ/σεων συνεργασίας σε επίπεδο εκμετάλλευσης (άρθρο 3 της παρούσας).

Οι εκμεταλλεύσεις συνεργασίας σε επίπεδο επένδυσης δεν δημιουργούν εκμετάλλευση κατά την έννοια του φυσικού ή νομικού προσώπου (ενιαία διοίκηση και διαχείριση). Η συνεργασία τους αναφέρεται κυρίως, στην από κοινού πραγματοποίηση της επένδυσης, στη χρήση κοινών μεθόδων παραγωγής και στην διάθεση των προϊόντων των επί μέρους γεωργικών εκμεταλλεύσεων κλπ, διατηρώντας όμως την οικονομική, νομική και διοικητική τους αυτοτέλεια.

Η παραπάνω συνεργασία θα πρέπει να διασφαλίζεται μέσα από την ιδρυτική ή συστατική πράξη με κοινά αποδεκτούς όρους. Η πράξη αυτή μπορεί να είναι και ιδιωτικό συμφωνητικό.

3. Προϋποθέσεις Σύστασης

Οι απαραίτητες προϋποθέσεις για την «σύσταση» Εκμεταλλεύσεων συνεργασίας είναι οι ακόλουθες:

- Το σύνολο των γεωργικών εκμεταλλεύσεων, που συνεργάζονται θα πρέπει να ανήκουν σε γεωργούς φυσικά πρόσωπα και
- Στην πράξη σύστασης-συνεργασίας θα πρέπει να περιέχονται, κατ' ελάχιστον, τα ακόλουθα:
  - Ο σκοπός και στόχος των Συνεργαζόμενων Εκμεταλλεύσεων.
  - Η χρονική διάρκεια της συνεργασίας, η οποία δεν μπορεί να είναι μικρότερη της θετίας.
  - Οι αρχηγοί των γεωργικών εκμεταλλεύσεων με την ιδιότητα και την επαγγελματική ικανότητα ενός εκάστου.
  - Συνοπτική περιγραφή της υφιστάμενης κατάστασης μιας εκάστης των Συνεργαζόμενων Εκμεταλλεύσεων (τρόπο κατοχής, συνολικά μεγέθη σε ΜΑΕ, τρόπο και μέθοδο αξιοποίησης).
  - Συνοπτική περιγραφή των επενδύσεων.
  - Το συνολικό κόστος των επενδύσεων, την συμμετοχή ενός εκάστου σε αυτό (ανάλογο των ΜΑΕ της εκμετάλλευσης ενός εκάστου που συμμετέχει στην επένδυση στην μελλοντική κατάσταση) που συμμετέχουν και τον τρόπο χρηματοδότησης.
  - Οι ευθύνες και ο τρόπος διαχείρισης των συλλογικών επενδύσεων.

4. Προϋποθέσεις Επιλεξιμότητας

Για να κριθούν επιλέξιμες οι εκμεταλλεύσεις συνεργασίας θα πρέπει:

- α. Οι κάτοχοι τους να είναι φυσικά πρόσωπα και να πληρούν τις προϋποθέσεις των 5 και 9 της ΚΥΑ.
- β. Η γεωργική εκμετάλλευση ενός εκάστου μέλους πληροί τις προϋποθέσεις του άρθρου 8 της ΚΥΑ.
- γ. Οι επενδύσεις που προγραμματίζονται πληρούν τις προϋποθέσεις των άρθρων 10 έως 12 και από την πραγματοποίησή τους κάθε γεωργική εκμετάλλευση θα επιτύχει τουλάχιστον ένα από τους ειδικούς και στρατηγικούς στόχους του άρθρου 10.
- δ. Το επιλέξιμο ύψος επένδυσης δεν μπορεί να υπερβεί τα ποσά που ορίζονται στο 13.

5. Φάκελος Υποψηφιότητας

Για την ένταξη των εκμεταλλεύσεων συνεργασίας στο μέτρο θα πρέπει τα μέλη να υποβάλλουν με την διαδικασία που ορίζεται στα άρθρα 16,17 και 19 της με αριθ. 532/03 ΚΥΑ φάκελο υποψηφιότητας, ο οποίος θα περιέχει:

Υποφακέλους υποψηφιότητας ενός εκάστου μέλους, οι οποίοι θα περιέχουν:

- Σχέδιο Βελτίωσης μιας εκάστης των γεωργικών εκμεταλλεύσεων με τα αντίστοιχα παραστατικά, όπως ορίζονται στο άρθρο 18 παρ. 1 (φυσικά πρόσωπα).
- Την πράξη σύστασης, όπως ορίζεται στην παράγραφο 3 ανωτέρω.

Σημειώνεται, ότι κατά τους υπολογισμούς σαν επιλέξιμο κόστος για κάθε υποψήφιο θα λαμβάνεται το ποσό, που αντιστοιχεί στο ποσοστό συμμετοχής του στην συνεργασία με βάση τις ΜΑΕ μελλοντικής κατάστασης.

6. Αξιολόγηση – Έγκριση – Παρακολούθηση – Πληρωμή

Για την αξιολόγηση- έγκριση -παρακολούθηση- πληρωμή των φακέλων υποψηφιότητας τηρείται η διαδικασία των άρθρων 19Α έως 28 της ΚΥΑ.

- Σημειώνεται, ότι για την έγκριση των επενδύσεων θα πρέπει να εγκριθεί το σύνολο των υποψηφίων.
- Η παραλαβή του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου πραγματοποιείται, στο σύνολο του εκτελεσθέντος έργου, από την Επιτροπή Παρακολούθησης του άρθρου 26 και με τη διαδικασία του άρθρου 27, της ΚΥΑ 532/03. Ειδικότερα, οι δικαιούχοι μέλη της εκμ/σης συνεργασίας υποβάλλουν φάκελο, στον οποίο θα περιέχονται υποφάκελοι με τα παραστατικά πληρωμής των δαπανών για κάθε μέλος και θα αναγράφεται το ποσό που αναλογεί σε κάθε μέλος με βάση το ποσοστό συμμετοχής του στην επένδυση.
- Στην περίπτωση αθέτησης των προϋποθέσεων των άρθρων 21Α και 23, έστω και από ένα δικαιούχο, η έγκριση στο σύνολό της ανακαλείται, ενώ
- Σε κάθε άλλη περίπτωση εφαρμόζονται αναλογικά οι κυρώσεις του άρθρου 66.

7. Τα φυσικά πρόσωπα, μέλη των εκμεταλλεύσεων συνεργασίας, δύνανται να υποβάλλουν ατομικό σχέδιο βελτίωσης υπό τον όρο ότι:

- Το επιλέξιμο κόστος των προβλεπόμενων επενδύσεων αθροιστικά με τις αναλογούσες δαπάνες του Σχεδίου βελτίωσης των συλλογικών επενδύσεων δεν θα υπερβαίνει τα ποσά του άρθρου 13 (φυσικά πρόσωπα).
- Το 2^ο σχέδιο βελτίωσης θα υποβληθεί μετά παρέλευση τουλάχιστον ενός έτους από την πραγματοποίηση των επενδύσεων του 1^{ου} σχεδίου.

ΑΡΘΡΟ 3

ΛΕΠΤΟΜΕΡΕΙΕΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 7 ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ 2ii (ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΙΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΣΕ ΕΠΙΠΕΔΟ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗΣ)

1. Εννοιολογικός προσδιορισμός

Με τον όρο «εκμετάλλευση συνεργασίας σε επίπεδο γεωργικής εκμετάλλευσης» νοείται η γεωργική εκμετάλλευση που προκύπτει από την μερική ή ολική συγχώνευση επί μέρους γεωργικών εκμεταλλεύσεων φυσικών προσώπων. Η νέα εκμετάλλευση που δημιουργείται αποτελεί μία νέα μονάδα με διοικητική – οικονομική και νομική αυτοτέλεια.

2. Προϋποθέσεις Επιλεξιμότητας

Η νέα γεωργική εκμετάλλευση που δημιουργείται, για να αποτελέσει αντικείμενο ενίσχυσης, θα πρέπει να πληροί τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

- α. Τουλάχιστον τα 2/3 των μελών που την απαρτίζουν είναι φυσικά πρόσωπα που πληρούν τις προϋποθέσεις του άρθρου 5 της ΚΥΑ 532/03
- β. Έχει ελάχιστη διάρκεια τουλάχιστον έξη έτη
- γ. Εμφανίζεται με μία από τις ακόλουθες μορφές
  - Ομάδας Αγροτικού Συνεταιρισμού του ν. 2810/00.
  - Εταιρίας με νομική προσωπικότητα.
  - Αγροτικού Συνεταιρισμού ειδικού σκοπού του ν. 2810/00.
  - Αστικής Εταιρίας που απέκτησε νομική προσωπικότητα με την τήρηση των κανόνων δημοσιότητας.
- δ. Έχει σαν στόχο: α) την πραγματοποίηση συλλογικών επενδύσεων, β) την αλληλοβοήθεια και συνεργασία των μελών στη χρήση κοινών μέσων παραγωγής, την ποιότητα, την πρώτη μεταποίηση, την διάθεση των προϊόντων και την πληροφόρησης.
- ε. Σε ότι αφορά στις λοιπές προϋποθέσεις (προϋποθέσεις επιλεξιμότητας της εκμετάλλευσης, προϋποθέσεις επιλεξιμότητας των επενδύσεων, φάκελος υποψηφιότητας, αξιολόγηση κλπ.) ισχύουν τα οριζόμενα στην ΚΥΑ 532/03 για τα νομικά πρόσωπα.

3. Για το εναπομένον τμήμα της εκμετάλλευσης ισχύουν αναλογικά τα οριζόμενα στην παράγραφο 7, του άρθρου 2 της παρούσας.

ΑΡΘΡΟ 4
ΛΕΠΤΟΜΕΡΕΙΕΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ Δ ΤΗΣ ΚΥΑ 532/03
ΠΡΟΤΥΠΑ ΑΓΡΟΚΤΗΜΑΤΑ

Για την Εφαρμογή του Κεφ. Δ της ΚΥΑ 532/03, ορίζονται συμπληρωματικά τα ακόλουθα:

1. **Δικαιούχοι** του καθεστώτος μπορούν να κριθούν γεωργοί και μη γεωργοί φυσικά και νομικά πρόσωπα εφόσον πληρούν τις προϋποθέσεις του άρθρου 39 της ΚΥΑ 532
2. **Η έκταση των 50 στρ.** δύναται να είναι μισθωμένη με ελάχιστη διάρκεια μίσθωσης 10 έτη. Στην περίπτωση που προβλέπονται πάγιες επενδύσεις ισχύουν τα οριζόμενα στο άρθρο 1 της παρούσας
3. **Στρατηγικός Στόχος.** Σε κάθε περίπτωση θα πρέπει να δημιουργηθεί βιώσιμη ανταγωνιστική εκμετάλλευση (φυσικά πρόσωπα) ή να εμφανίζει κατ' έτος βελτίωση του καθαρού αποτελέσματος κατά 10% (νομικά πρόσωπα) μέσω παρεμβάσεων ανάπτυξης της εκμετάλλευσης/έκτασης με επενδύσεις των Κεφ. Β και ΣΤ της ΚΥΑ 532/03, στα πλαίσια όμως μιας ολοκληρωμένης και καινοτόμου ανάπτυξης της εκμετάλλευσης/έκτασης.
4. **Περιεχόμενο φακέλου υποψηφιότητας**
  - I) Αίτηση στην οποία αναφέρονται πλήρη στοιχεία αναγνώρισης του αιτούντος (στοιχεία ταυτότητας, στοιχεία κατοικίας – έδρας, ΑΦΜ κλπ)
  - II) Μελέτη ολοκληρωμένης ανάπτυξης της εκμετάλλευσης / έκτασης. Η εν λόγω μελέτη θα περιλαμβάνει τα ακόλουθα:
    - Συνοπτική περιγραφή της κατάστασης του υποψηφίου και τεκμηρίωση ότι στο πρόσωπο του συντρέχουν οι προϋποθέσεις επιλεξιμότητας
    - Συνοπτική περιγραφή της κατάστασης της υπό ανάπτυξη έκτασης (χωροθέτηση, νομικό καθεστώς, αξιοποίηση, ιστορικό κ.λπ) και τεκμηρίωση των προϋποθέσεων επιλεξιμότητας
    - Περιγραφή και τεκμηρίωση της επιλογής παρέμβασης (στόχος - σκοπιμότητα)
    - Περιγραφή και τεκμηρίωση του ολοκληρωμένου και καινοτόμου της πρότασης
    - Αναλυτική περιγραφή και τεκμηρίωση των επενδύσεων (κατηγορία – είδος – δαπάνη) που προγραμματίζονται και χρονοδιάγραμμα εκτέλεσης
    - Περιγραφή και τεκμηρίωση της επίτευξης του στρατηγικού στόχου της παρέμβασης
    - Περιγραφή και τεκμηρίωση της συμβατότητας της παρέμβασης με τις εθνικές και κοινοτικές πολιτικές (οι επενδύσεις δεν θα συμβάλλουν στην αύξηση της παραγωγής προϊόντων που αντιμετωπίζουν προβλήματα διάθεσης, δεν συμβάλλουν στην υπέρβαση των ορίων στήριξης των ΚΟΑ, τηρούν τα ελάχιστα κριτήρια, ΚΟΓΠ, άδειες κ.λπ.)
  - III) Δικαιολογητικά που αναφέρονται στο άρθρο 18 για τα φυσικά και νομικά πρόσωπα, αντίστοιχα.

5. Διαδικασίες έγκρισης

Για την έγκριση των υποψηφίων τηρείται αναλογικά από τον Τελικό Δικαιούχο η διαδικασία των άρθρων 21α έως και 22 της ΚΥΑ 532/03.

ΑΡΘΡΟ 5

ΛΕΠΤΟΜΕΡΕΙΕΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ Ε ΤΗΣ ΚΥΑ 532/03 ΚΑΙΝΟΤΟΜΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ

1. Για την εφαρμογή του καθεστώτος ισχύουν οι φάκελοι υποψηφιότητας με τα αντίστοιχα δικαιολογητικά που ορίζονται κατά περίπτωση προσώπου στο άρθρο 18 της ΚΥΑ 532/03.
2. Βασική προϋπόθεση πέραν αυτών που αναφέρονται στο Κεφ. Β της ΚΥΑ 532/03 είναι ότι η προτεινόμενη παρέμβαση είναι καινοτόμος, γεγονός που θα πρέπει να τεκμηριώνεται, και ότι από την εφαρμογή της επιτυγχάνονται οι στόχοι του άρθρου 47 της ΚΥΑ 532/03.

ΑΡΘΡΟ 6

ΛΕΠΤΟΜΕΡΕΙΕΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ ΣΤ ΤΗΣ ΚΥΑ 532/03 ΠΡΩΘΗΣΗ ΤΗΣ ΠΟΛΥΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΣΤΗ ΓΕΩΡΓΙΚΗ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗ ΜΕ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΑΓΡΟΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ, ΧΕΙΡΟΤΕΧΝΙΚΩΝ, Κ.Α. ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ

1. *Για την εφαρμογή του άρθρου 55 (περιοχές εφαρμογής) ορίζονται συμπληρωματικά τα ακόλουθα:*

Το καθεστώς εφαρμόζεται μόνο στα πλαίσια των ΠΕΠ σε περιοχές ορεινών και μειονεκτικών περιοχών που βρίσκονται εκτός των περιοχών των Ολοκληρωμένων Προγραμμάτων Ανάπτυξης Αγροτικού Χώρου (ΟΠΑΑΧ) του ΕΠΑΑ-ΑΥ και των ΠΕΠ και εφόσον η εν λόγω δραστηριότητα προβλέπεται στο αντίστοιχο ΠΕΠ και γίνει πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος.
2. *Για την εφαρμογή του άρθρου 57 (Δικαιούχοι) ορίζονται συμπληρωματικά τα ακόλουθα:*
  - α. Για την πιστοποίηση της ιδιότητας του γεωργού ισχύουν τα οριζόμενα στην παρ. 1.β του άρθρου 1 της παρούσας.
  - β. Η επαγγελματική ικανότητα υφίσταται και πιστοποιείται αντίστοιχα εφόσον συντρέχει τουλάχιστον μία από τις ακόλουθες περιπτώσεις:
    - Τίτλος σπουδών (ΑΕΙ, ΤΕΙ, ΤΕΣ, ΤΕ, ΚΕΚ και γενικά αναγνωρισμένης σχολής οποιαδήποτε βαθμίδας) ανάλογα με το αντικείμενο κατεύθυνσης ή
    - Βεβαίωση παρακολούθησης μαθημάτων 150 ωρών ανάλογης κατεύθυνσης αρμοδιότητας ΟΓΕΚΑ -ΔΗΜΗΤΡΑ ή
    - Πρακτική εμπειρία τουλάχιστον 3 ετών, η οποία θα βεβαιώνεται από τον Φορέα στον οποίο πραγματοποιήθηκε.

- Εξαιρούνται οι Νέοι Γεωργοί κατά την έννοια του μέτρου 3.1 του ΕΠΑΑ-ΑΥ οι οποίοι μπορούν να αποκτήσουν την επαγγελματική ικανότητα σε 3 έτη από την ημερομηνία της πρώτης τους εγκατάστασης.

Η επαγγελματική ικανότητα θα πρέπει να υφίσταται στο πρόσωπο του υποψηφίου ή ακόμα και σε μέλος της οικογενείας του που απασχολείται με την επένδυση (φυσικά πρόσωπα), ενώ στα νομικά πρόσωπα θα πρέπει να υφίσταται στο πρόσωπο του νόμιμου εκπροσώπου ή του υπεύθυνου λειτουργίας της επένδυσης.

ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΗ

Υποψήφιοι στο πρόσωπο των οποίων δεν καταδεικνύεται ότι πληρούνται οι προϋποθέσεις επιλεξιμότητας των άρθρων 5 και 6 της ΚΥΑ 532/03 δεν ενισχύονται.

3. Για την εφαρμογή του άρθρου 52 (Προϋποθέσεις Επιλεξιμότητας των Επενδύσεων) ορίζονται συμπληρωματικά τα ακόλουθα:

α. Επιλέξιμες Δράσεις

- **Καταλύματα :** Ενισχύεται η δημιουργία νέων καταλυμάτων, η επέκταση καθώς και ο εκσυγχρονισμός υφισταμένων όπως ορίζεται στην ΚΥΑ 471/02
- **Κέντρα εστίασης:** Ενισχύεται η δημιουργία παραδοσιακών κέντρων εστίασης όπως ταβέρνες, εστιατόρια κ.λ.π. για την εξυπηρέτηση των επισκεπτών
- **Χώροι διημέρευσης:** Ενισχύεται η δημιουργία νέων καθώς και ο εκσυγχρονισμός υφισταμένων μονάδων για την προσέλκυση επισκεπτών και την αξιοποίηση του ελεύθερου χρόνου τους π.χ ορειβασία, ιππασία, αναρρίχηση, πεζοπορία κ.ο.κ.
- **Βιοτεχνικές δραστηριότητες (οικοτεχνία-χειροτεχνία):** Ενισχύεται η δημιουργία νέων μονάδων και ο εκσυγχρονισμός υφισταμένων όπως π.χ. εργαστήρια ξυλογλυπτικής, υφαντικής, κεραμικής, παραδοσιακών μουσικών οργάνων, τοπικών προϊόντων (πλην αυτών που αποτελούν αντικείμενο του ΚΕΦ. Β της ΚΥΑ 532) κ.ο.κ
- **Πρώθηση τοπικών προϊόντων (αφορά προϊόντα πλην αυτών του παραρτήματος Ι της συνθήκης)**
Στην κατηγορία αυτή περιλαμβάνονται κυρίως:
  - ✓ Η δημιουργία κέντρων εκμάθησης-επίδειξης τοπικών παραδοσιακών τεχνών
  - ✓ Η δημιουργία κέντρου επίδειξης παρασκευής τοπικών παραδοσιακών προϊόντων.
  - ✓ Η δημιουργία κέντρου έκθεσης – πώλησης τοπικών παραδοσιακών προϊόντων.

β. Επιλέξιμες Δαπάνες

Στις επιλέξιμες δαπάνες δύνανται να συμπεριληφθούν:

- Μελέτες – υπηρεσίες υποστήριξης όπως η συμπλήρωση του φακέλου υποψηφιότητας, έκδοσης οικοδομικής άδειας, επίβλεψης, έκδοσης διαφημιστικών φυλλαδίων κ.λ.π. Οι εν λόγω δαπάνες δεν θα υπερβαίνουν το 12% του συνολικού κόστους του έργου, με την προϋπόθεση ότι το επιλέξιμο κόστος σύνταξης του φακέλου υποψηφιότητας δεν θα υπερβαίνει τα 1500€ και ότι οι δαπάνες έκδοσης των διαφημιστικών φυλλαδίων δεν θα υπερβαίνουν το 5% του συνολικού επιλέξιμου κόστους της επένδυσης.
- Δαπάνες κτιριακών εγκαταστάσεων (οικοδομικές εργασίες, υδραυλικές και λοιπές εγκαταστάσεις) και λοιπού εξοπλισμού
- Δαπάνες προμήθειας – εγκατάστασης καινούργιου εξοπλισμού που είναι απαραίτητος για την λειτουργία της μονάδας.
- Δαπάνες διαμόρφωσης περιβάλλοντος χώρου
- Δαπάνες αγοράς ζώων ιππασίας κ.λ.π.

γ. Μη Επιλέξιμες Δαπάνες

Οι κατωτέρω δαπάνες δεν δύνανται να αποτελέσουν αντικείμενο ενίσχυσης:

- Αγορά οικοπέδου.
- Αγορά ή απόκτηση κτιριακών εγκαταστάσεων, ανεξάρτητα αν πρόκειται για παλιές ή καινούργιες και την πιθανή προηγούμενη χρήση τους.
- Κόστος προσωρινών έργων μη αμέσως συνδεδεμένων με την εκτέλεση του έργου (π.χ. προσωρινό υπόστεγο για τη φύλαξη υλικών, κ.λ.π.).
- Συμβολαιογραφικά έξοδα και πάσης φύσεως φόροι και δημοσιονομικές επιβαρύνσεις του φορέα της επένδυσης περιλαμβανομένου και του Φ.Π.Α.
- Εξοπλισμός αναψυχής (τηλεοράσεις, Video, κ.λ.π.) εκτός των περιπτώσεων που αυτός αποτελεί προϋπόθεση για τη λειτουργία της επένδυσης.
- Αγορά οχημάτων.
- Αγορά υλικών αποσβέσεων σε διάρκεια μικρότερη του έτους.
- Μη φυσικές επενδύσεις όπως των δημοσιονομικών επιβαρύνσεων κάθε είδους εις βάρος των δικαιούχων. Η εκπαίδευση του προσωπικού δεν επιδοτείται.
- Αποζημιώσεις που πληρώνονται από τους δικαιούχους (φορείς) σε τρίτους για απαλλοτριώσεις, εκκρεμότητες, κ.λ.π.
- Επισκευές και έργα συντήρησης κτιριακών εγκαταστάσεων και μηχανολογικού εξοπλισμού.
- Αγορά μεταχειρισμένων μηχανημάτων και λοιπού εξοπλισμού.
- Εργασίες πρασίνου (δενδροφυτεύσεις, γκαζόν, κ.λ.π.) καθώς και έργα διακόσμησης, προκειμένου για επενδύσεις στον τομέα της βιοτεχνίας – οικοτεχνίας.
- Έργα οδοποιίας πέραν των απολύτως αναγκαίων για την εξυπηρέτηση της μονάδας.
- Αμοιβές προσωπικού, συμπεριλαμβανομένων των επιβαρύνσεων της κοινωνικής ασφάλισης, πληρωτέες από τον δικαιούχο στο προσωπικό του.

- Γενικά έξοδα και απρόβλεπτα μεγαλύτερα συνολικά σε ποσοστό 12% των επιλέξιμων δαπανών.
- Επενδύσεις σχετικές με κατοικίες φύλαξης των εγκαταστάσεων δαπάνης.
- Δαπάνες που έχουν πραγματοποιηθεί πριν από την δημοσιοποίηση των πορισμάτων της Γνωμοδοτικής Επιτροπής με εξαίρεση αυτές που αφορούν μελέτες υποστήριξης (παρ. β εδάφιο πρώτο ανωτέρω) και εφόσον έχει πραγματοποιηθεί το περισσότερο 12 μήνες πριν.
- Επενδύσεις που έχουν ενισχυθεί από άλλα προγράμματα ή προβλέπεται η ενίσχυσή τους από την Κοινοτική Πρωτοβουλία LEADER + στις περιοχές εφαρμογής της.
- Δεν είναι σύμφωνες με την Εθνική και Κοινοτική νομοθεσία.

4. Για την εφαρμογή του άρθρου 59 (ποσά και ποσοστά) ορίζονται συμπληρωματικά τα ακόλουθα:

α. Η ενίσχυση χορηγείται απολογιστικά και υπολογίζεται με βάση την επιλέξιμη δαπάνη, όπως εγκρίνεται κατά περίπτωση δικαιούχου και τα ποσοστά ενίσχυσης όπως ισχύουν κατά περίπτωση περιφέρειας.

β. **Επιλέξιμη Δαπάνη:**

Μέχρι 440.000 Ευρώ ανά δικαιούχο και εκμετάλλευση.

γ. **Ποσοστά Ενίσχυσης**

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ	ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ
ΒΟΡΕΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ, ΝΟΤΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ, ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΑΤΤΙΚΗΣ, ΕΠΑΡΧΙΑ ΤΡΟΙΖΗΝΙΑΣ, ΝΗΣΟΙ ΚΥΘΗΡΩΝ, ΑΝΤΙΚΥΘΗΡΩΝ, ΗΠΕΙΡΟΥ, ΑΝΑΤ. ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ – ΘΡΑΚΗΣ, ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ, ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ, ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ καθώς και όλα τα νησιά της χώρας εξαιρουμένης της Νήσου Κρήτης	60%	
ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ, ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ, ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΟΣ, ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ, ΚΡΗΤΗΣ	55%	Εξαιρείται ο νομός Θεσσαλονίκης
ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ, ΑΤΤΙΚΗΣ	50%	Ο νομός Θεσσαλονίκης, λοιπές περιοχές περιφέρειας Αττικής

5. Για την εφαρμογή του άρθρου 59 (διαδικασία ένταξης των δικαιούχων) ορίζονται συμπληρωματικά τα ακόλουθα:

α. Για την υποβολή υποψηφιοτήτων ισχύουν οι διαδικασίες του άρθρου 15 (κατανομή ορίου πιστώσεων), 16 (Δημοσιοποίηση – πρόσκληση εκδήλωσης

ενδιαφέροντος) και 17 (εκδήλωση ενδιαφέροντος υποψηφίων επενδυτών) της ΚΥΑ 532/03.

- β. Οι φάκελοι υποψηφιότητας υποβάλλονται στο Δημοτικό ή Κοινοτικό Διαμέρισμα του τόπου της μόνιμης κατοικίας του υποψηφίου σύμφωνα με την διαδικασία του άρθρου 19 της ΚΥΑ 532/03. Ο έλεγχος της πληρότητας και των λοιπών στοιχείων του φακέλου γίνεται κατά προτεραιότητα από τις τεχνικές υπηρεσίες του Δήμου όπου υπάρχουν.
- γ. **Η αξιολόγηση των φακέλων υποψηφιότητας**, η δημοσιοποίηση των αποτελεσμάτων της Γνωμοδοτικής, η έναρξη υλοποίησης των επενδύσεων, τα τυχόν πρόσθετα δικαιολογητικά (παρ. 6.γ της παρούσας), το χρονοδιάγραμμα προσκόμισής τους, η υποβολή ή και η εξέταση των προσφυγών, η έκδοση της οριστικής απόφασης έγκρισης και η παρακολούθηση υλοποίησης και πληρωμής, γίνονται από τα όργανα και την διαδικασία που ορίζεται στα άρθρα 19Α έως και 28 της ΚΥΑ 532/03.

Για την αξιολόγηση των φακέλων υποψηφιότητας ισχύει το φύλλο αξιολόγησης το οποίο έχει θεσμοθετηθεί στα πλαίσια εφαρμογής του μέτρου 7.6 του ΕΠΑΑΥ.

ΥΠΟΜΝΗΣΗ

- Το μέτρο έχει νομική βάση το άρθρο 33 του Καν. 1257/99.
- Δύναται να εφαρμοσθεί μόνο από τις Περιφέρειες οι οποίες το έχουν συμπεριλάβει στον προγραμματισμό τους (ΠΕΠ), σε ορεινές και μειονεκτικές περιοχές που διαθέτουν βασική υποδομή (νερό, ρεύμα, οδική πρόσβαση), τουριστικούς πόρους και βρίσκονται εκτός των περιοχών ΟΠΑΑΧ.
- Όλες οι ενέργειες της παρούσας παραγράφου β εκτελούνται κατά περίπτωση όπως προβλέπεται στην ΚΥΑ 532/03 από τον Γενικό Γραμματέα της Περιφέρειας, τον Τελικό Δικαιούχο (Δ/ση Γεωργικής Ανάπτυξης ή την υπηρεσία που έχει ορισθεί) και την αντίστοιχη ειδική Υπηρεσία του ν. 2860/01 της Περιφέρειας.

6. Για την εφαρμογή του **άρθρου 61 (φάκελος υποψηφιότητας)** ορίζονται συμπληρωματικά τα ακόλουθα:

α. Φάκελος υποψηφιότητας

Ο φάκελος υποψηφιότητας έχει την μορφή και το περιεχόμενο του αντίστοιχου φακέλου για την εφαρμογή του μέτρου 7.6 του ΕΠΑΑΥ. Ο ίδιος φάκελος χρησιμοποιείται τόσο για τα φυσικά όσο και για τα νομικά πρόσωπα.

β. Δικαιολογητικά υποβολής

Με τον φάκελο υποψηφιότητας υποβάλλονται και τα ακόλουθα δικαιολογητικά:

➤ **Φυσικά πρόσωπα**

- Δικαιολογητικά τεκμηρίωσης της ιδιότητας του γεωργού όπως ορίζονται στην παρ. 2.α του παρόντος άρθρου.
- Δικαιολογητικά τεκμηρίωσης της επαγγελματικής ικανότητας όπως ορίζονται στην παρ. 2.β του παρόντος άρθρου.
- Αντίγραφο δύο όψεων της Αστυνομικής του ταυτότητας ή άλλου ισοδύναμου εγγράφου που να αποδεικνύει την ημερομηνία γέννησης.
- Βεβαίωση του Δημάρχου από την οποία θα τεκμηριώνεται ο τόπος της μόνιμης κατοικίας (Δήμος, Δημοτικό / Κοινοτικό διαμέρισμα, οικισμός).
- Αντίγραφο χάρτη κλίμακας 1:50.000 στον οποίο θα σημειώνεται επακριβώς η θέση του οικοπέδου.
- Σχέδια–σκαριφήματα κατόψεις, όψεις, τομείς της προγραμματιζόμενης επένδυσης.
- Υπεύθυνη Δήλωση στην οποία θα δηλώνονται τα ακόλουθα:
  - ✓ Ότι έλαβε γνώση των όρων και προϋποθέσεων του μέτρου των κυρώσεων που θα έχει στην περίπτωση αθέτησής τους και τους αποδέχεται.
  - ✓ Ότι όλα τα πεδία του φακέλου που τον αφορούν είναι συμπληρωμένα και αληθή.
  - ✓ Ότι δεσμεύεται να υποβάλλει τα πρόσθετα δικαιολογητικά που θα το ζητηθούν.
  - ✓ Ότι δεν υπάγεται σε καμία των εξαιρέσεων του άρθρου 5 και εφόσον του ζητηθεί δύναται να το αποδείξει.
  - ✓ Ότι η επενδυτική πρόταση δεν έχει εν μέρει ή στο σύνολό της ενταχθεί ή προταθεί σε άλλο πρόγραμμα ή μέτρο ή καθεστώς.
  - ✓ Ότι διαθέτει την ίδια συμμετοχή για την υλοποίηση της επένδυσης και δύναται εφόσον του ζητηθεί να το αποδείξει.
  - ✓ Ότι στον σχεδιασμό – την υλοποίηση και λειτουργία της επένδυσης θα τηρήσει τις διατάξεις της Εθνικής και Κοινοτικής νομοθεσίας.
  - ✓ Ότι δέχεται και διευκολύνει τους ελέγχους που πραγματοποιούν τα Εθνικά και Κοινοτικά όργανα.
  - ✓ Ότι θα αξιοποιήσει τις επενδύσεις για τις οποίες ενισχύεται για τουλάχιστον πέντε (5) έτη.

➤ **Νομικά πρόσωπα**

- ΦΕΚ με τη δημοσίευση του τελευταίου ισχύοντος Καταστατικού ή Εταιρικού κατά περίπτωση, εφόσον η δημοσίευση αποτελεί υποχρέωση ή αντίγραφο του καταστατικού στην αντίθετη περίπτωση.
- Απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου ή άλλου αρμοδίου οργάνου όπως προσδιορίζεται στο Καταστατικό της Επιχείρησης για τον ορισμό του υπευθύνου υλοποίησης της επένδυσης και τον αριθμό Τραπεζικού Λογαριασμού στον οποίο θα καταβάλλονται οι πληρωμές. Το ανωτέρω πρόσωπο είναι το μόνο αρμόδιο για την υποβολή του φακέλου

υποψηφιότητας, αιτήσεων πληρωμής, τροποποιήσεων, παρατάσεων του Επενδυτικού Σχεδίου.

- Αποδεικτικά στοιχεία της επαγγελματικής ικανότητας, του νόμιμου εκπροσώπου της επένδυσης ή του υπεύθυνου λειτουργίας της επένδυσης.
- Αντίγραφα φορολογικών δηλώσεων των διαθέσιμων στοιχείων των τριών τελευταίων ετών.
- Αναλυτική λογιστική κατάσταση ή δημοσιευμένους διαθέσιμους ισολογισμούς ή επικυρωμένα αντίγραφα αυτών και αποτελεσμάτων χρήσης, των τριών (3) τελευταίων ετών.
- Υπεύθυνη δήλωση όπως ανωτέρω

γ. Δικαιολογητικά έγκρισης

Τα δικαιολογητικά αυτά υποβάλλονται από τους εν δυνάμει δικαιούχους.

- Άδειες (Πολοδομική, Προέγκριση χωροθέτησης, Περιβαλλοντικών Όρων, Δασικής Υπηρεσίας, Αρχαιολογικής Υπηρεσίας κ.λ.π.)
- Τίτλους νόμιμης κατοχής της υπό ανάπτυξη έκτασης (ισχύουν οι ίδιες προϋποθέσεις που αναφέρονται στα γεωργικά κτίσματα) ή του ακινήτου.
- Βεβαίωση τράπεζας που να δηλώνεται το κατ' αρχήν ενδιαφέρον για δανειοδότηση.
- Αποδεικτικά στοιχεία κάλυψης της ίδιας συμμετοχής. Σημειώνεται ότι στην περίπτωση του παρόντος καθεστώτος δεν εφαρμόζεται το άρθρο 8 του ν. 2520/97.
- Κάθε άλλο δικαιολογητικό το οποίο κατά την κρίση του τελικού δικαιούχου θα τεκμηριώνει την επιλεξιμότητα της πρότασης και την τήρηση της νομοθεσίας κατά περίπτωση Δράσης και Επένδυσης.

7. Γενικές διατάξεις

- α. Ο χρόνος τήρησης των συμβατικών υποχρεώσεων από τους αποδέκτες είναι πενταετής (από την ημερομηνία οριστικής έγκρισης).
- β. Ο χρόνος ολοκλήρωσης υλοποίησης των επενδύσεων δεν μπορεί να υπερβεί τους 24 μήνες με δυνατότητα παράτασης 6 μηνών σύμφωνα με την διαδικασία του άρθρου 25 της ΚΥΑ 532/03.
- γ. Η καταβολή των οικονομικών ενισχύσεων στους δικαιούχους γίνεται σύμφωνα με τα οριζόμενα στα άρθρα 26-28 της ΚΥΑ 532/03.
- δ. Ο έλεγχος του προϋπολογισμού των έργων γίνεται με βάση τους δείκτες που ορίζουν κατά περίπτωση οι Περιφέρειες. Οι δείκτες αυτοί μπορεί να είναι οι ίδιοι που ισχύουν για την εφαρμογή των αντίστοιχων δράσεων των ΟΠΑΑΧ.
- ε. Λεπτομέρειες εφαρμογής που αναφέρονται στον οδηγό εφαρμογής του μέτρου 7.6 του ΕΠΑΑ-ΑΥ οι οποίες δεν έρχονται σε αντίθεση με την παρούσα ισχύουν.
- στ. Στην περίπτωση αθέτησης των όρων και προϋποθέσεων εφαρμόζονται οι κυρώσεις του άρθρου 66 της ΚΥΑ 532/03.

ΑΡΘΡΟ 7
ΤΕΛΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Για την εφαρμογή της ΚΥΑ 532/03 ισχύουν οι ακόλουθες αποφάσεις μας που εκδόθηκαν σε εφαρμογή της ΚΥΑ 451/01 πλην των διατάξεων που έρχονται σε αντίθεση με την ΚΥΑ 532/03 και την παρούσα:

- α. η αριθ. 243557/12.3.02 όπως ισχύει (Δενδροκηπευτικές καλλιέργειες)
- β. η αριθ. 42211/2.6.02 όπως ισχύει (Αροτραίες καλλιέργειες)
- γ. η αριθ. 244311/7.3.02 όπως ισχύει (Κτηνοτροφία)
- δ. η αριθ. 282987/9930/ 02/08/02 όπως ισχύει (μητρικές φυτείες αμπέλου).

Η παρούσα να δημοσιευθεί στην εφημερίδα της κυβερνήσεως.

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ

Γ. ΔΡΥΣ